

SCHAKEL

HUMANIFEST NOORD

de samenmakerij

MAART 2025

Drenthe
Fryslân
Groningen e.o.

HUMANISTISCH
VERBOND

De SCHAKEL, is het ledenblad van de afdelingen Fryslân, Groningen e.o. en Drenthe . van het Humanistisch Verbond.

De Schakel verschijnt 4 x per jaar.

de komende nummers:

6 juni 2025 deadline 15-5-2025

5 september 2025 deadline 7-8-2025

6 december 2025 deadline 17-11-2025

7 maart 2026 deadline 14-2-2026

REDACTIEADRES SCHAKEL

Baukje Scheppink

Vijzelstraat 8, 8911 EW Leeuwarden

baukje.scheppink@gmail.com

0511-477083

WEBMASTERS

Groningen Welmer Boiten

welmerboiten@gmail.com

Drenthe Melanie Willekens-Taal

melanie.taal@gmail.com

Fryslân Tineke Mollema

communicatie@hvfryslan.nl

Meer adressen en contactpersonen achter in de Schakel.

Een ander e-mailadres?

Geef het ook door aan het Landelijk Bureau, leden@humanistischverbond.nl, dan komen de e-mails - ook die van de afdelingen - in het vervolg op het goede adres terecht.

Bij de foto's in deze Schakel

De foto's en illustraties in deze Schakel zijn van de auteurs, gepubliceerd met toestemming van de maker of de Creative Commons licentie.

POSTADRESSEN EN SECRETARIATEN

Adreswijzigingen en opzeggingen naar:

Landelijke ledenadministratie

Humanistisch Verbond, Postbus 75490,

1070 AL Amsterdam 020-5219000

leden@humanistischverbond.nl

Groningen en Ommelanden

Humanistisch Centrum

W.A. Scholtenstraat 2, 9712 KW Groningen

leke Verveld, secretaris

secr.hvgron@gmail.com

Donaties: Penningmeester HV afd. Groningen

NL 69 TRIO 0391 04 29 47

Stichting Huisvesting HV Groningen

NL10 INGB 0004 1988 73

Fryslân

Secretariaat – Bleekhof 35 – 8921 MB

Leeuwarden

Rekeningnummer: NL16 TRIO 0198 3836 65

secretariaat@hvfryslan.nl

Marjoleine Beers, secretaris en ledenadm.

Facebook: Humanistisch Verbond Fryslân

<https://fryslan.humanistischverbond.nl/>

Drenthe

Het Humanistisch Verbond Drenthe

drenthe@regio.humanistischverbond.nl

Marlon Busstra, secretaris

Traverse 34, 9408 MD Assen

NL07 TRIO 0198 4329 09 t.n.v. HV Drenthe

Websitetip

Heeft u al ontdekt dat er op onze landelijke website onder evenementen een pagina “wandelingen” staat?

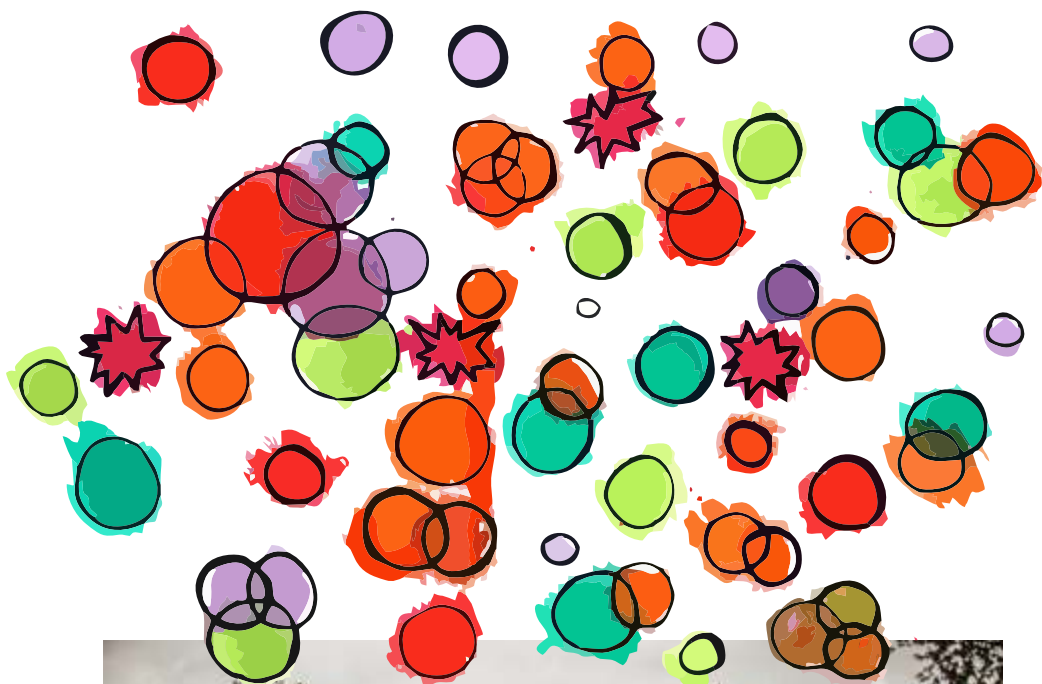
<https://www.humanistischverbond.nl/laat-je-inspireren/wandelen/>

ADRESSEN

AGENDA NOORD

datum	afdeling	activiteit		pag
zondag 9 maart 2025	Fryslân	Filosofie ve BP	Leeuwardden	27
dinsdag 11 maart 2025	Groningen	Koffieochtend	Groningen	
woensdag 12 maart 2025	Drenthe	HV café	Assen	43
woensdag 12 maart 2025	Fryslân	Palaver	Oranjewoud	
donderdag 13 maart 2025	Fryslân	Open groepsgesprek SWFryslân	Sneek	24
donderdag 13 maart 2025	Fryslân	Filosofiecafé Jurriën Rood	Leeuwardden	12
vrijdag 14 maart 2025	Drenthe	Eten met gespreksstof	Borger	45
vrijdag 14 maart 2025	Groningen	Hum. Café Filmavond	Groningen	51
vrijdag 14 maart 2025	Drenthe	Eten met gespreksstof	Borger	45
zondag 16 maart 2025	Fryslân	Hum. waarden en de aktualiteit	De Bres Leeuwardden	17
zondag 16 maart 2025	Fryslân	Palaver	Heerenveen	
dinsdag 18 maart 2025	Groningen	Koffieochtend	Groningen	
woensdag 19 maart 2025	Groningen	Start klimaatgesprekken	Groningen	
vrijdag 21 maart 2025	Groningen	Vredescafé DéVé	Groningen	
zaterdag 22 maart 2025	Fryslân	Verdiepingsdag	Leeuwardden	10
zaterdag 22 maart 2025	Fryslân	Wandelen	Heerenveen	21
zondag 23 maart 2025	Groningen	Lezing palliatieve zorg	Groningen	
zondag 23 maart 2025	Drenthe	Wandeling	Mantinge	44
zondag 23 maart 2025	Drenthe	Lente equinoxviering	Gees	
vrijdag 28 maart 2025	Fryslân	Lekker Ite	Marsum	14
zaterdag 29 maart 2025	Fryslân	ALV	Grou	11
zondag 30 maart 2025	Drenthe	Seizoenviering Lente De Wolf	Gees	34
zondag 30 maart 2025	Groningen	Seizoenviering: Lente aan zet	Groningen	59
dinsdag 1 april 2025	Fryslân	Kennismaken met hum.	UITVERKOCHT	8
dinsdag 1 april 2025	Groningen	Koffieochtend	Groningen	
woensdag 2 april 2025	Drenthe	Start: Praktische levenskunst	Emmen	9
zaterdag 5 april 2025	Groningen	Verdiepingsdag	Groningen	10
zondag 6 april 2025	Groningen	Wandelen	Noordlaarderbos	54
dinsdag 8 april 2025	Groningen	Koffieochtend	Groningen	
woensdag 9 april 2025	Drenthe	Cursus Kennismaken met hum.	Emmen	8
woensdag 9 april 2025	Drenthe	HV café	Groningen	43
woensdag 9 april 2025	Fryslân	Wandelen	Heerenveen	21
woensdag 9 april 2025	Fryslân	Palaver	Oranjewoud	
donderdag 10 april 2025	Drenthe	Troost van gebrekkig strafrecht	Assen	36
zaterdag 12 april 2025	NOORD	HUMANIFEST	Veenhuizen	4
zaterdag 12 april 2025	Fryslân	Wandelen	Heerenveen	21
zondag 13 april 2025	Fryslân	Filosofie ve BP	Leeuwardden	28
dinsdag 15 april 2025	Groningen	Koffieochtend	Groningen	
woensdag 16 april 2025	Groningen	Start cursus Humanisme	Groningen	9
donderdag 17 april 2025	Fryslân	Open groepsgesprek SWFryslân	Sneek	24
donderdag 17 april 2025	Fryslân	Filosofiecafé Gaila Pander	Leeuwardden	13
donderdag 17 april 2025	Groningen	Hum. Café Workhop	Groningen	52
vrijdag 18 april 2025	Groningen	Vredescafé DéVé	Groningen	
zaterdag 19 april 2025	Groningen	Gendergesprek	Groningen	55
zondag 20 april 2025	Groningen	Lezing GV TBS Mesdag	Groningen	
dinsdag 22 april 2025	Groningen	Koffieochtend	Groningen	
woensdag 23 april 2025	Drenthe	Cursus Praktische levenskunst	Emmen	9
vrijdag 25 april 2025	Fryslân	Lekker Ite	Marsum	14
zondag 27 april 2025	Drenthe	Wandeling	Zijen	44
zondag 27 april 2025	Drenthe	Gespreksgroep Hoogeveen	Hoogeveen	47
zondag 27 april 2025	Groningen	Zindag	Groningen	57
dinsdag 29 april 2025	Groningen	Koffieochtend	Groningen	
donderdag 1 mei 2025	Drenthe	Sfeergesprek Samen op reis	Emmen	39
zaterdag 3 mei 2025	Fryslân	Wandelen	Heerenveen	21
zondag 4 mei 2025	Groningen	Wandelen	Deurze	54
zondag 11 mei 2025	Drenthe	Theater De Bezoeker	Hooghalen	40
woensdag 14 mei 2025	Drenthe	HV café	Assen	43
woensdag 14 mei 2025	Fryslân	Palaver	Oranjewoud	
zaterdag 17 mei 2025	Drenthe	Cursus Kennismaken met hum.	Hoogeveen	8
zondag 18 mei 2025	Drenthe	Wandeling	Assen	44

Vervolg van de agenda op pagina 18

de samenmakerij

12 APRIL 2025

Humanifest

HUMANIFEST NOORD

De ruis tussen vrijheid en verbondenheid

Datum: 12 april 2025 - 9:30 tot 17:00

Eigen bijdrage: €12.50

Alleen voor leden

Scan de QR code voor meer informatie over de workshops. Koop je tickets ook via deze QR code

De locatie en vervoer

Hoofdweg 116,

9341 BK Veenhuizen <https://hetverenigingsgebouw.nl/>

Het Verenigingsgebouw is een statig gebouw midden in een historische plaats, dichtbij de natuur. Door deze unieke setting biedt het Verenigingsgebouw veel mogelijkheden. Ook heeft het gebouw een rijke geschiedenis die verweven is met het bijzondere karakter van het dorp Veenhuizen.

Programma

Na het succes van het lentefestival vorig jaar, presenteren de afdelingen Drenthe, Friesland en Groningen Humanifest Noord: een dag om samen te komen, te genieten van interessante lezingen en workshops, en de drie provincies wat nader tot elkaar te brengen.

We nodigen jullie van harte uit voor een inspirerende dag waarin we samen het thema "*de ruis tussen vrijheid en verbondenheid*" verkennen. Dit thema raakt aan de spanningen en mogelijkheden die ontstaan wanneer persoonlijke vrijheid en collectieve verantwoordelijkheid elkaar ontmoeten. In de bijzondere setting van Veenhuizen, een locatie doordrenkt van geschiedenis en verhalen, duiken we in gesprekken, workshops en reflecties die ons uitdagen om nieuwe inzichten te ontdekken.

TIJDSHEMA

de samenmakerij

9.30 Inloop

10.00 Introductie

Onze dagvoorzitter, Nikki van Biemen, introduceert het thema van de dag, en geeft ons wat handvatten hoe we die kunnen beleven.

We zitten op een bijzondere locatie. Peter, gids van InVeenhuizen, neemt ons mee op een korte introductie over de unieke geschiedenis van Veenhuizen. Deze voormalige kolonie van weldadigheid biedt een fascinerende blik op hoe vrijheid en verbondenheid in het verleden zijn vormgegeven – en wat we daarvan kunnen leren voor het heden.

In gesprek met Nikki, deet de programmamanager Polarisatie van het Landelijk Bureau van het Humanistisch Verbond, Asefeh Abbas Zadeh, wat er op nationaal niveau wordt ontwikkeld wordt binnen dit thema. Wat zijn de grootste uitdagingen en kansen?

11.00 Workshopronde 1 met keuze uit vier workshops

Workshop 1: In gesprek met econoom Arjo Klamer

Workshop 2: De samenmakerij - Radicaal gelijkwaardig samenwerken

Workshop 3: Emotienetwerken over oorlog en vrede

Workshop 4: Filosofische wandeling door het Filosofisch reisbureau

12.30 Lunch

13.45 Workshopronde 2 met keuze uit vier workshops

Workshop 1: In gesprek met econoom Arjo Klamer

Workshop 2: De samenmakerij - Radicaal gelijkwaardig samenwerken

Workshop 3: Emotienetwerken over oorlog en vrede

Workshop 4: Filosofische wandeling door het Filosofisch reisbureau

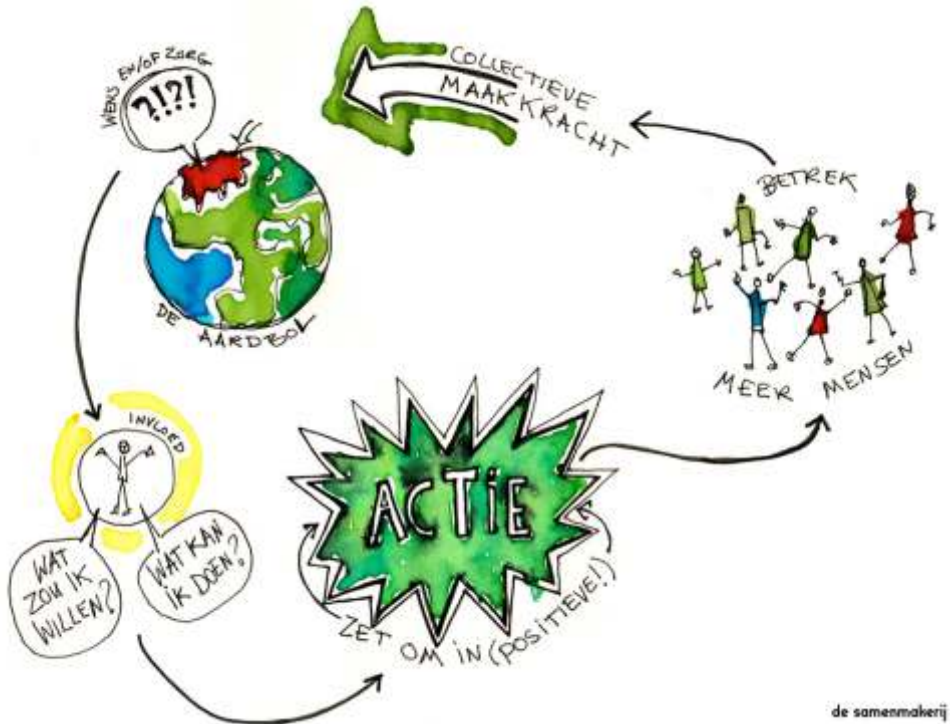
15.30

Afsluitende lezing: Thijs Lijster – "Wat we gemeen hebben"

We sluiten de dag af met een lezing door Thijs Lijster, cultuurfilosoof en auteur van het boek *Wat we gemeen hebben*. Lijster onderzoekt in zijn werk de vraag wat ons als samenleving bindt, juist in een tijd waarin individualisme en verdeeldheid de boventoon lijken te voeren. Hij benadrukt het belang van gedeelde waarden, gemeenschappelijke ruimtes en collectieve verantwoordelijkheid.

Thijs Lijster is verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen en staat bekend om zijn heldere en toegankelijke analyses van complexe maatschappelijke vraagstukken. Zijn inzichten nodigen uit tot reflectie en bieden een inspirerend kader om na te denken over onze rol in het collectief.

16.30 Borrel

Cursussen en verdiepingdagen in het Noorden

Wie wil ik zijn? Wat vind ik belangrijk? We zoeken allemaal naar de zin van het leven. Verdiep jezelf, maak ruimte voor reflectie. Bekijk het cursusaanbod voor de eerste helft van 2025 hieronder en meld je aan.

Kennismaken met humanisme

Humanisme is een onuitputtelijke bron van inspiratie. Zoek je inspiratie over wat jij belangrijk vindt in je leven?

Ontdek in deze stoomcursus de beginselen van het humanisme en hoe je ze in je eigen leven kunt toepassen.

Regio Fryslân (uitverkocht)

Datum: 1 april 2025, 19:30 – 22:00

Locatie: Trinitas, Coehoorn van Scheltingaweg 1, Heerenveen

Docent: Ronald Hünneke

Regio Drenthe

Datum: 17 mei 2025, 14:00 – 16:30

Locatie: Bibliotheek Hoogeveen, Willemskade 27, Hoogeveen

Docent: Ronald Hünneke

Datum: 9 april, 19:30 - 22:00

Locatie: Apostolisch Genootschap (ApGen), Meerstraat 205, Emmen

Docent: Ronald Wolbink

Aanmelden:

www.humanistischverbond.nl/kennismaken

Nieuw: Introductie praktische levenskunst (1 avond)

Wat maakt mijn leven de moeite waard? Het kan heel behulpzaam zijn met anderen stil te staan bij thema's in het leven – en hoe jij hiermee om wilt gaan. Dat doen we met praktische levenskunst. Dit is een introductieavond van de cursusreeks praktische levenskunst. Je krijgt een kijkje in de filosofie van de levenskunst en de handvatten die jou kunnen helpen om je eigen leven vorm te geven.

Regio Drenthe

Datum: 23 april, 19:30 – 22:00

Locatie: Apostolisch Genootschap,
Meerstraat 205, Emmen

Docent: Ronald Wolbink

Deze cursus wordt binnenkort gepubliceerd. Stuur een e-mail naar cursus@humanistischverbond.nl, dan ontvang je bericht zodra je je kunt aanmelden.

Cursus: Humanisme (6 delen)

Wat vind jij belangrijk? Welke waarden horen daarbij? Laat je inspireren door het humanisme. Klassieke én hedendaagse filosofen helpen je op (jouw) pad. Deze cursus is er voor iedereen die inspiratie wil opdoen over de zin van het leven. Want je hoeft het niet allemaal zelf uit te vinden. In zes interactieve bijeenkomsten bekijk je met

je docent de rol van humanisme dichtbij en veraf.

Regio Groningen

Data: 16, 23 april, 7, 14, 21, 28 mei 2025, 19:30 – 22:00

Locatie: let op! Afwisselend op twee locaties. Humanistisch Centrum, W.A. Scholtenstraat 2, Groningen én Humanitas, Akerkhof 22, Groningen.

Docent: Ronald Hünneberg

Anmelden: www.humanistischverbond.nl/humanisme

Verdiepingsdag: Goed leven, goede dood

Hoe kijk je naar de dood? Praten over de dood helpt bij het nadenken over wat je, vanuit dit perspectief, een goed leven vindt. Bij een goed leven hoort een goede dood. Je onderzoekt de gevoelens die de dood ongemakkelijk maken. En je oefent hoe je het gesprek over de dood aan kan gaan. We gebruiken inzichten van filosofen als springplank om meer inzicht te krijgen.

Regio Fryslân

Datum: zaterdag 22 maart 2025, 10:00 – 16:00

Locatie: Proeflokaal Wouters, Sophialaan 5, Leeuwarden

Docent: Marjo van Bergen

Regio Groningen

Datum: zaterdag 5 april 2025, 10:00 – 16:00

Locatie: Humanistisch Centrum, W.A. Scholtenstraat 2, Groningen

Docent: Marjo van Bergen

Aanmelden: www.humanistischverbond.nl/goededood

ALV Fryslân

Zaterdag 29 maart 2025

in het

Museum Bescherming Bevolking in Grou

We starten om 10.00 met

inloop koffie & thee

Daarna onze reguliere

Algemene Leden Vergadering

Een broodlunch

Bezoek onder leiding van een gids aan het
museum en bunkercomplex

Volgend jaar sturen wij een uitnodiging
voor deze ALV, maar stel u weet nu al dat
u wilt komen: mail met

secretariaat@hvfryslan.nl

Bij opgave graag melden of u komt voor
hele dag of voor een deel ervan. ALV –
de lunch – bezoek museum. Na opgave
ontvangt u de vergaderstukken via de
e-mail

filosofiecafé
FRYSLÂN

dit voorjaar

13 maart

Jurrien Rood

17 april

Gaila Pander

najaar 2025 o.m.

Jaap Goedegebuure

www.filosofie.frl

Het papieren programma van dit voorjaar vindt u
bij Tresoar, bij Boekhandel Van der Velde in
Leeuwarden en bij Baukje Schrijft in de
Vijzelstraat in Leeuwarden.

U kunt u ook aanmelden voor de nieuwsbrief van
het Filosofiecafé Fryslân via INFO@FILOSOFIE.FRL

Alle informatie staat ook op de website:

www.filosofie.frl

Aanvang 19.30 uur, inloop vanaf 19.15,
entree €10,= contant of met QR code aan de zaal.
Reserveren en betalen via de website kan ook:
www.filosofie.FRL

13 maart 2025 Jurriën Rood
Film en filosofie beantwoorden grote levensvragen

*Jurriën Rood is filosoof en filmer. Hij werkte jarenlang als film- en theatermaker, en was cabaretier en filmcriticus, voordat hij filosofie ging studeren. Cum laude afgestudeerd in theoretische filosofie is hij sindsdien vooral werkzaam als schrijvend filosoof. Zijn debuut *Wat is er mis met gezag?*, over het straatgezag van de Amsterdamse politie, werd genomineerd voor de Socratesbeker. Rood schreef een reeks concreet-filosofische studies over uiteenlopende onderwerpen zoals de muzikale jamsessie, de persoonsregistratie in de oorlog en populaire taaluitdrukkingen die niet kloppen. In zijn nieuwe boek, *Film en Filosofie beantwoorden grote levensvragen*, combineert hij zijn beide beroepen. Een overzicht is te vinden op de site www.jurrienrood.nl. Daar staat ook zijn Blog: korte, licht filosofische stukken over muziek, politiek, Duitsland, film en, een favoriet onderwerp, het 'niets'.*

In zijn nieuwe boek, *Film en Filosofie beantwoorden grote levensvragen*, gebruikt Jurriën Rood zijn beide beroepen op een originele manier. Ze worden ingezet als deskundige raadgevers bij het vinden van antwoorden op een reeks grote vragen die ons allemaal bezighouden. Levensvragen zoals: Is geluk voor mij weggelegd? Is geld goed voor je? en: Waarom leven wij? Maar ook: Is seks echt zo belangrijk? of: Is het erg om alleen te zijn?

Zulke vragen lijken vaak te groot en complex om ze überhaupt te kunnen beantwoorden. Maar in de combinatie van filosofie en film ontstaan er interessante inzichten. Deze twee bieden elk een bijna tegengesteld perspectief op ons bestaan en vullen elkaar daardoor goed aan. Waar filosofie te abstract wordt, daar is film heerlijk concreet. En waar film het kleine, specifieke verbeeldt, daar houdt filosofie de grotere, overkoepelende lijn in het oog. Juist de koppeling van deze twee gidsen brengt ons verder in de zoektocht naar eigentijdse antwoorden.

In zijn rijk geïllustreerde lezing neemt Rood een van de tien vragen uit zijn boek, toont hoe verschillend daar vanuit de filosofie en de film naar gekeken wordt, maar ook waar de overeenkomsten liggen die ons verder helpen.

Jurriën Rood

Gaila Pander

17 april 2025 Gaila Pander Nietzsche en de vrouw

Dr. Gaila Pander was docente filosofie en geschiedenis. Zij is beeldhouwer en de auteur van het veelgeprezen Een zuivere toon. De beeldtaal van Nietzsches Also sprach Zarathustra.

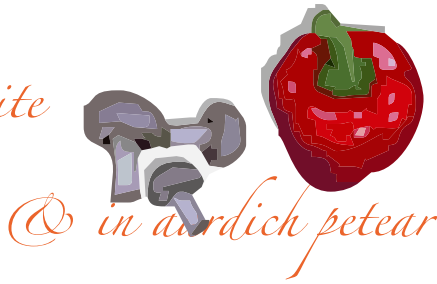
Dr. Gaila Pander

Nietzsche, Zarathoestra en de vrouw

Nietzsches opvattingen over de vrouw zouden tegenwoordig tot grote consternatie en vrijwel unanieme veroordeling leiden. Toch wordt Nietzsche onverminderd tot de groten binnen de filosofie gerekend en geniet hij nog altijd een cultstatus.

Gaila Pander heeft Nietzsches vrouwbeeld in relatie tot zijn filosofie diepgaand onderzocht en komt tot een verhelderd nieuw perspectief op dominante aannames die aan zijn filosofie worden ontleend. Uit een analyse van Nietzsches vrouwbeeld, zo zal zij betogen, blijkt dat zijn verbeeldingen van 'de vrouw' en 'het vrouwelijke' niet weggeschreven kunnen worden als willekeurige metaforen. Evenmin moeten we ze afdoen als een voor die tijd kenmerkend en veel voorkomend maar achterhaald 'faux pas'. Centraal in de lezing zal het thema 'blijf de aarde trouw' staan dat het uitgangspunt vormde van Nietzsches hoofdwerk *Also sprach Zarathustra*. Bij de uitwerking van dat thema blijkt Nietzsche niet om de vrouw heen te kunnen, maar daarbij te steunen op vele, hem al dan niet bewuste, blinde vlekken. Welke zijn dat? Om die vraag draait het in deze lezing.

Lekker ite

& in aardich petear

De maandelijkse eetclub in Marsum loopt heel prettig en ontspannen, ik kijk er altijd naar uit. Een aantal bezoekers komt heel geregeld,

maar er komen ook nog elke keer nieuwe mensen bij. Er wordt altijd lekker gekookt en meestal is het iets wat we nog niet allemaal kennen. In september kookte Shafqat uit Pakistan voor ons, en in oktober verraste Michel ons op een onverwachte maar heerlijke combinatie van Indische boerenkool met vegetarische balletjes in pindasaus. We bespreken iedere keer van tevoren wie er iets wil koken of meenemen.

En zo is er altijd een 3 gangen maaltijd, en dat voor maar 8 euro. De gesprekken zijn ook altijd verrassend. Meestal raken we gewoon aan de praat over iets actueels, soms hebben we een onderwerp om over te praten. Pesten kwam in oktober aan bod. Ik hou van deze open gesprekken waarin iedere mening ruimte krijgt.

Eetclub

De groep bestaat gemiddeld uit 10 mensen, soms komen er wat meer, soms een paar minder. Nieuwe bezoekers zijn altijd welkom. Er is plaats voor 16 mensen. Je kunt je aanmelden bij de secretaris, Marjoleine Beers, secretariaat@hvfryslan.nl.

We komen altijd op de laatste vrijdag van de maand bij elkaar. De bijeenkomst in december is vanwege de feestdagen verplaatst naar vrijdag 13 december, dat wordt een potluckmaaltijd. Dan neemt iedereen iets mee voor op de eettafel. Dat kan gekocht of zelfgemaakt zijn. We bespreken vooraf via de app of mail wie wat mee zal nemen, zodat er voor alle drie gangen verschillende dingen op tafel staan.

De keuken is open vanaf 17.30 uur, maar dit kan ook om 17 uur als dat nodig is.

We zetten samen alles klaar en ruimen na afloop met z'n allen op. We eten om 18.00 uur en ruimen op om 20.30 uur.

Adres: Consistorie Marsum aan de Buorren 18a. Marsum is goed bereikbaar met buslijn 71.

Er komen mensen vanuit allerlei kanten van de provincie, dus carpoolen is soms ook een optie.

We eten voornamelijk vegetarisch. Als je speciale dieetwensen hebt en als je wilt helpen met koken, kun je dat via het opgaveformulier van het secretariaat doorgeven.

Zij zorgt dat de aanmelding bij mij komt.

Ook namens Sonja en Roeleke, graag tot ziens in de consistorie!

GEZOCHT:

Het bestuur HV afd Fryslan zoekt een vrijwilliger

We zoeken een vrijwilliger in omgeving Leeuwarden voor ons programma

Leden bezoeken leden HV Fryslan

Het bestaande team bestaande uit Sake van der Kloet en Jac. Konig, die respectievelijk de oost- en westkant van de afdeling Fryslan coördineren, zoekt aanvulling voor Leeuwarden en omgeving. De belangrijkste taak voor deze vrijwilliger zal zijn contacten te leggen tussen aanbieders en verzoekers van een bezoek of ontmoeting.

In **Leeuwarden en omgeving** is behoefte aan een HV lid dat hieraan mee wil helpen.

Het programma biedt de gelegenheid voor leden die het op prijs stellen van tijd tot tijd een goed gesprek te hebben.

Interesse? Wilt u hieraan meewerken?: E-mail of bel naar Lieuwe Koldijk bestuurslid activiteiten HV Fryslan. Tel 06 50607788.

lieuwe.koldijk@hvfryslan.nl

Leden bezoeken leden HV Fryslân

of gaan samen iets doen

Onze contactmogelijkheid van 'Leden bezoeken leden' hoeft niet alleen eens in de zoveel tijd een goed gesprek te zijn, maar kan ook zijn het ondernemen van gezamenlijke activiteiten. Zo gaan twee leden, waarvan één een auto heeft, samen naar de Harmonie en hebben daarna er een goed gesprek over. En zo trekken anderen de frisse lucht in voor een gezamenlijke wandeling.

Wij zijn nog steeds op zoek naar leden die hier in willen meedoen. Vaak zien we enige schroom: Wie krijg ik dan op bezoek of met wie ga ik samen wat doen? En past dat wel goed? Wij vragen daarom vooraf naar de interesses en er volgt een eerste begeleid kennismakingsgesprek. Dus schroom niet en laat van je horen!

Contact te leggen voor iemand met verzoek of aanbod te ontmoeten, wonend in:

Postcode gebied 8441-9091 Jac.Konig@kpnmail.nl of 0653172732

Postcode gebieden 8391 - 8434 en 9109 – 9296 sakevanderkloet@gmail.com of 0650634629

En voor Leeuwarden en omgeving zoeken wij nog een enthousiaste cVervolg van de agendaöördinator! Voel je hiervoor? Meld je dan aan bij secretariaat@hvfryslân.nl

Vervolg van de agenda van pagina 3

donderdag 22 mei 2025	Drenthe	Ledenbijeenkomst	Emmen	
vrijdag 23 mei 2025	Drenthe	Eten met gesprekstof	Assen	45
vrijdag 30 mei 2025	Fryslân	Lekker Ite	Marsum	14
zaterdag 31 mei 2025	Fryslân	Wandelen	Heerenveen	21
zondag 1 juni 2025	Groningen	Wandelen	Roden	54
woensdag 11 juni 2025	Fryslân	Palaver	Oranjewoud	
woensdag 11 juni 2025	Fryslân	Wandelen	Heerenveen	21
woensdag 11 juni 2025	Drenthe	HV café	Assen	43
zaterdag 14 juni 2025	Groningen	Lezing Voltaire en van Zuylen	Groningen	55
zondag 22 juni 2025	Drenthe	Midzomerviering	Gees	
donderdag 10 juli 2025	Drenthe	Sfeergesprek	Emmen	

Humanistische waarden en de actualiteit

16 maart 2025 in De Bres Leeuwarden. Aanvang 13.30 uur.

Het Humanistisch Verbond ontleent haar bestaansgrond aan een reactie (de veilige haven voor ongelovigen) op een verzuilde samenleving in 1946. De huidige samenleving is een totaal andere dan die van bijna 80 jaar geleden maar ook anders dan een paar jaar geleden. De plaats van het HV is midden in deze turbulente samenleving. Dat vraagt een continue herijking van de basisprincipes. Een nieuwe herkenbaarheid is noodzakelijk en de aanspreekbaarheid op de waarden staat ter discussie.

Vooraf

Om gezond te blijven moet elke organisatie zich zo af en toe afvragen wat zijn/haar plaats en functie in de samenleving is, en of bestaande opvattingen daarover nog wel kloppen. Dat geldt zeker voor organisaties die zich met maatschappelijke en morele vraagstukken bezighouden als 'Wat is goed leven?' 'Wanneer spreken we over menswaardigheid?' en 'Hoe houden of krijgen we aandacht voor menselijkheid hoog op de agenda?'

Op een bijeenkomst van noordelijke afdelingen van het HV, in het voorjaar van 2024 in Allardsoog, zijn in een workshop schurende elementen tussen slogans en oproepen van de landelijke organisatie van het HV enerzijds en maatschappelijke en politieke actuele ontwikkelingen anderzijds aan de orde gekomen.

We hebben destijds afgesproken om een vervolg op deze workshop te organiseren. Recente heftige en verontrustende politieke en sociale ontwikkelingen, in combinatie met wat in diverse recente bijeenkomsten van 'Filosofie voor een breed Publiek' hierover aan de orde is gekomen, hebben de noodzaak van een vervolgbijeenkomst alleen nog maar vergroot.

Wat moet je als humanist in deze rare tijden? Wat kan het HV betekenen?

Wat doet het HV en komt dat overeen met wat het zou moeten doen?

Daar gaan we het op een zondagmiddag in maart over hebben.

Als voorbereiding op de bijeenkomst van 16/3 kun je je eigen gedachten scherpen met behulp van onderstaande gedachten, vragen en stellingen. Ze hebben de vorm van 'maximes'. Maximes zijn soms raar, ze schuren, en ze

zorgen voor opgetrokken wenkbrauwen. Dat is de bedoeling. Zo werken maximes.

**Voor meer informatie over humanistische waarden verwijzen we naar 'De verklaring van Amsterdam' – versie 2022.*

Een inspirator

François de la Rochefoucauld, prins van Marillac, gouverneur van Poitou, leefde in de 17^e eeuw in het destijds bijzonder gewelddadige en verscheurde Frankrijk. Hij was een soort musketier, zat vanaf zijn 10^e in het leger, en was op zijn 17^e al kolonel.

Hij deed van alles wat een musketier hoorde te doen: adellijke dames beschermen, ontvoeren en verleiden, spioneren, intrigeren en vijanden vermoorden.

En hij schreef filosofische analyses. De titel van zijn belangrijkste werk is “Maximes”, kernachtige teksten en aforismen over deugd en moraal, de moraal van een adellijke chevalier. Ze zijn bedoeld om over na te denken en om over van gedachten te wisselen.

We hebben zijn stijl en werkvorm gebruikt om jullie gedachten aan te reiken over het onderwerp 'plaats en betekenis van humanistisch gedachtegoed in deze woelige en barre tijden'.

Zie hiervoor de **13 Maximes**

= 1 =

Zwakheid staat verder van de deugd dan ondeugd. (aforisme no.445 van De la Rochefoucauld)

Parafraze: Onverschilligheid staat verder van humanistische waarden dan niet- of antihumanistische waarden. (boeiende opdracht: definieer het tegenovergestelde van humanisme)

= 2 =

Stelling in het 'Vrijdenkersspel': “Het HV wil een veilige haven zijn voor vrijdenkers – vrijdenkers hebben onze bescherming nodig”.

Is het toegestaan, of zelfs aan te moedigen, om foute vrijdenkers die de veiligheid van deze haven bedreigen de toegang te weigeren?

= 3 =

Humanist willen zijn is een vorm van eigenbelang.

= 4 =

Zelfverdediging is een vorm van zelfbeschikking.

= 5 =

“Polarisatie die tot geweld leidt is nauwelijks humanistisch te noemen” (HV Nieuwsbrief 2024)

Tegelijk is een belangrijke taak van het HV het verdedigen van humanistische waarden, tegen alles wat en iedereen die deze waarden aantast. Is het toegestaan om bij het verdedigen geweld te gebruiken, fystiek, verbaal of anderszins? Is geweld legitiem als je in je bestaan wordt bedreigd? Wordt verdedigen, met name tegen gewelddadige aanvallen, niet altijd ook gekenmerkt door een zekere mate van geweld?

= 6 =

In de geschiedenis van de mensheid zijn reacties van mensen op een bedreigende situatie onder te verdelen in drie basisbewegingen (en - emoties):

- terug naar waar je vandaan kwam (angst – of in opgepoetste vorm: nostalgie)
- op weg naar een onbekende toekomst (agressie – of in opgepoetste vorm: heilsleer)
- blijven zitten waar je zit (verdriet – geen uitweg zien – fatalisme)
- op zoek gaan naar een zo goed mogelijke manier van omgaan met de situatie waar je in zit (proberen om slimmer te worden)

Hoe kan humanisme zich in dit kader het beste opstellen? Welke basisbeweging is kenmerkend voor humanisme?

= 7 =

Het is belangrijk om de ander in zijn waarde te laten. (diverse Nieuwsbrieven van het HV – 2024 en eerder) Maar wie bepaalt wat de waarde van die ander is? Ik? Die ander? Een externe autoriteit?

Wat te doen wanneer de bepaling van die waarde door diverse betrokkenen wezenlijk van elkaar verschilt?

Meningen kunnen verschillen. Is het absoluut afwijzen van de mening van een ander een vorm van die ander niet in zijn waarde laten?

= 8 =

Een tandeloze humanist is niet in staat om de ander in zijn waarde te laten.

= 9 =

Een humanist laat de ander niet in zijn waarde en zichzelf niet in die van zichzelf. (een extra moeilijke maxime, om extra diep over na te denken)

= 10 =

Het HV is geen politieke partij – het is niet links en niet rechts (Human inc. – voorjaar 2021)

Is iemand die humanistische waarden voorstaat in de huidige politieke realiteit (zowel op nationale als op wereldschaal) niet als vanzelf – bijna per definitie – links? Is het mogelijk om extreem rechts te zijn èn humanistisch?

= 11 =

Een zwak persoon kan geen humanist zijn. (vrij naar Nietzsche)

= 12 =

Wie een gevaarlijke gek als zijn politieke leider kiest, is ook zelf een gevaarlijke gek, en daarmee ontoerekeningsvatbaar.

Alleen wie toerekeningsvatbaar is, kan lid worden van een maatschappelijk nut beogende organisatie.

= 13 =

Het moeilijkste van humanistische waarden is niet om ze zelf na te leven, maar om medemensen zo ver te krijgen om dat ook te doen. (vrij naar De la Rochefoucauld)

Discussiebijeenkomst 16 maart 2025 in De Bres in Leeuwarden

Op zondag 16 maart 2025 is van 13.30 tot 16.00 uur gelegenheid om met wie daar behoefte aan heeft van gedachten te wisselen over het onderwerp 'Humanistische waarden en actualiteit'.

Bijgevoegde maximes kun je gebruiken als voorbereiding/inspiratiebron voor de te voeren discussie. Je kunt er natuurlijk ook mee aan de slag wanneer je op 16/3 niet van de partij bent.

Plaats: De Bres – Schoolstraat 4 te Leeuwarden. Deelname is gratis – een bijdrage in de kosten is welkom. Het is handig wanneer je je vooraf als deelnemer aanmeldt, maar spontane last-minute deelname is geen probleem.

Initiatiefgroep CHIP (Consequent Humanisme In Praktijk)

Jan Wijbenga – voorzitter HV Fryslân

Ron Muijzer – organisator Filosofie voor een Breed Publiek

Aanmelden kan bij ons secretariaat: secretariaat@hvfryslan.nl

WANDELEN IN *Heerenveen*

Filosofische wandelingen in Heerenveen

Heb je zin in een goed gesprek? Zoek je meer verdieping of heb je vragen die te maken hebben met zingeving, spiritualiteit of filosofie? Kom dan met ons mee wandelen! Tijdens de filosofische wandelingen komt iedere keer een ander onderwerp aan bod. Door hierover met anderen te praten, krijg je meer inzicht in deze thema's én in jezelf.

Je hoeft geen kennis te hebben over filosofie om mee te wandelen. Iedereen is welkom! De wandelingen worden begeleid door medewerkers van het Humanistisch Verbond en de Protestantse Gemeente Heerenveen.

We starten de wandeling om 10:15 uur in de Bibliotheek in Heerenveen. Hier eindigen we ook, met een kopje koffie of thee. Deelname is gratis, opgeven mag, maar is niet nodig.

Wil je graag van te voren een herinnering krijgen voor de wandelingen? Stuur dan een mailtje aan: secretariaat@hvfryslan.nl

Data

Zaterdag 1 maart
Zaterdag 22 maart
Woensdag 9 april
Zaterdag 3 mei
Zaterdag 31 mei
Woensdag 11 juni

Terugblik: Oud worden zonder het te zijn

Hoe gaan we om met ouder worden, van ons zelf en van onze naasten? De aankondigingstekst van deze bijeenkomst riep extra belangstelling op. Héél even was er verwarring of de laatste levensfase alleen bij 70+ een onderwerp is dat speelt, maar helaas kan dit ook al op jongere leeftijd spelen. Folkert Boersma leidde het onderwerp in aan de hand van het boek 'Ouder worden zonder het te zijn' van Rudi Westendorp, hoogleraar ouderengeneeskunde Leiden/Kopenhagen. We leven langer en worden gezonder ouder, vooral terug te voeren op de verbeterde hygiëne en de wetenschappelijke vooruitgang. 75 is het nieuwe 65. De kwesties van wat dit voor de samenleving betekent kwamen, behalve de eervolle vermelding voor Drees, deze middag niet verder op tafel. Het onderwerp werd hanteerbaar gehouden door de vragen als: Wat betekent dit voor ons persoonlijk? Hoe beleef je het zelf? Waar maak je je zorgen over? Heb je een voldoende sterk netwerk? Wat heb je geregeld?

Aanpassen en accepteren. Die laatste levensfase is wel een rafelige periode met meervoudige gebreken, waarin we door een stapeling van oorzaken een ander leven hebben dan voor onze pensionering. Wat kan er dan nog wel en wat niet? Kun je je aanpassen? Kun je de nieuwe omstandigheden accepteren? Hoe kun je je schikken naar de andere vaardigheden die deze andere omstandigheden van je vragen? De ene is al verhuisd naar een levensbestendig woning, een ander zoekt nog een Knarrenhof en de jongsten uit deze groep laten het nog 'Op het rammelen van de pels' aankomen. Gezien de huidige huizenmarkt met lange wachtlijsten kwam het advies: Schrijf je in als woningzoekende bij een woningbouwvereniging. Anders kom je niet aan de beurt op het moment dat jij noodgedwongen een aangepaste woning nodig hebt. En zo kwam ook het onderwerp voorbij, dat sociale contacten veranderen: als je niet meer de dagelijkse contacten heb met je collega's en de een na de ander om je heen wegvalt.

Vele tips kwamen ook voorbij. De meest welluidende zijn kort samengevat : Blijf creëren en blijf ondernemen! Wees er voor elkaar! Zoek mensen die bij

je passen! Maak je wensen kenbaar! Bijvoorbeeld bij Humanistisch Verbond Leden bezoeken Leden, of bij het Maatjesproject van Humanitas, Saar aan huis, je familie, in je buurt iets voor elkaar betekenen, in je dorp dingen oppakken, in een violorkest spelen of wat je maar tegenkomt. En bezoek bijeenkomsten! Ook fysiek verandert het een en ander. Accepteer dat het langzamer gaat en blijf bewegen, ook aangepast! En natuurlijk kwam de vraag voorbij: Wie zorgt er voor je als je het zelf niet meer kan? Heb je dat al geregeld? Vaak wonen kinderen en vrienden ver weg. Zorg moet gecoördineerd worden. Wie doet dat dan? Er is behoefte aan meer holistische kijk dan het zorgstelsel levert: blijf zelf coördinator, zelf aan het stuur! Verder werd er besproken: het regelen van een levenseinde testament, dossier opbouwen rondom euthanasie bij de huisarts en verzamel medestanders (dat je omgeving op de hoogte is), alsook de levenseinde kliniek.

Het was een als goed ervaren gesprek deze middag waarbij iedereen aan het woord kwam.

Opmerkelijk vond ik de overeenkomst met jongeren/ pubers. Bij beide levensfasen verandert er veel in korte tijd en beide zoeken antwoorden op: Hoe te leven in het hier en nu. Hoe te leven met mijzelf en met anderen. Beide hebben ze nodig: lijstjes met mogelijkheden (Welk mogelijkheden er voor nu zijn, daar de omstandigheden anders zijn ze dan daarvoor waren). Alsook: het accepteren van jezelf, van je beperkingen, van de situatie. En voor beide geldt: Er is altijd nog een morgen!

Er is immers maar 1 dag dat er geen morgen meer is.

Met dank aan Sylvia Pentenga voor dit verslag.

Onze groep staat 'open' voor HV leden en niet leden. Het voeren van een goed gesprek staat voorop en daarbij delen we ook wat ons raakt. De eerstvolgende keren zijn:

Thema: Mantelzorgen

Waar: Brasserie De Koperen Kees, Parkstraat 1, Sneek

Donderdagmiddag 13 maart 2025, van 14.00 tot ca. 16.00 uur.

Mantelzorg geef je als je voor iemand zorgt in je omgeving en dat vrijwillig doet, omdat je een sociale relatie met de verzorgde hebt. Maar hoe vrijwillig is vrijwillig en wat komt er allemaal kijken bij het leveren van mantelzorg? Wat betekent het voor jou om mantelzorg te zijn en waar loop je tegenaan? Daarnaast wordt de kans dat je er in de toekomst mee te maken krijgt steeds groter en wat doe je dan? Dit zijn zomaar een paar vragen die rond het thema mantelzorg kunnen spelen. Neem daarom je kennis, ervaringen en vragen mee en we gaan er in een open gesprek mee aan de slag. Ons gesprek wordt begeleid door Adri Verduin, Ouderen coach / Ambulant begeleider en Marjoleine Beers, ervaren mantelzorgster.

Thema: Vrijheid als fata morgana

Waar: Brasserie De Koperen Kees, Parkstraat 1, Sneek

Donderdagmiddag 17 april 2025, van 14.00 tot ca. 16.00 uur.

Vrijheid roept veel vragen op met verschillende invalshoeken en belevingen. Wat betekent voor ons vrijheid en hoe beleven we vrijheid? Vrijheid als fata morgana: Vaak wordt vergeten dat vrijheid grenzen kent. Vakantie of een pensionado 'Zwitserleven gevoel' blijken bijvoorbeeld niet eeuwigdurend. Of als bij grensoverschrijdend gedrag of het uiten van meningen duidelijk wordt dat genomen vrijheden anderen blijkt te schaden. Wanneer laat je onderdrukking voortduren en wanneer trek je de grens? Welk voorbeeld wil je zelf zijn voor de jeugd en welke motivatie of gewenste moraal ligt daar dan onder?

Als de onderwerpen van deze open gespreksgroep je nieuwgierigheid wekken, sluit dan gerust een keer aan. Voor nadere info bel gerust Jac Konig, 0653172732.

SCHEIDING TUSSEN KERK EN STAAT

Toen Napoleon Nederland binnenkwam, voerde hij zijn regel uit Frankrijk in: de scheiding tussen kerk en staat.

In wetten en regels van de staat mag je dan geen dingen tegenkomen die met religie te maken hebben. Religie mag geen invloed hebben op staatsbeleid en wetten. In Nederland is dat nooit 100% gelukt.

Even een paar voorbeelden:

- Een koning bij de gratie Gods
- Wetgeving euthanasie, abortus, embryo-onderzoek
- Christelijke feestdagen
- Gesloten winkels op zondag
- Eed afleggen
- Enz.

Een religie is een strikt persoonlijk beleven. Iemand gelooft dat er een fenomeen is geweest dat het universum heeft geschapen. Let wel: geloof, daardoor geen feit. Bij een feit speelt geloof geen rol. Geloof is gekoppeld aan je gevoel. Er zijn mensen die voelen zich lekkerder als zij in een god geloven. Het gevoel kan dan een bijdrage leveren aan gevoel van zekerheid. Godsdiensten zijn voorzien van allerlei regels en rituelen gemaakt na het bestaan van initiatiefnemers zoals Mozes (als die al bestaan heeft) en Mohammed.

Die regels en rituelen worden veelal niet letterlijk gevolgd. Zo zou Jahweh gezegd hebben dat een gebied waar het huidige Israël een onderdeel van is, het beloofde land is. Jahweh zei daarbij wel dat alle, ook niet joodse bewoners zich vrij moeten voelen en volwaardig gerespecteerd worden vanaf het moment dat Abraham na verhuizing in het bedoelde gebied komt tot en met de dag van vandaag. Latere geschriften maken die tekst veel harder, waardoor een gevoel ontstaat dat je mensen mag weggagen. Kijk nu naar de Westelijke Jordaanoever.

Toen in de 19^e eeuw de instroom van Zionisten in Palestina begon, was al vrij snel de houding gericht op die ene opmerking zonder bijzinnen. Wel beloofd land, geen respect voor bewoners. Door dat gedrag ergerden de andere Arabieren zich hieraan. Omdat het probleem nooit werd opgelost en de zionisten nooit uitvoering wilden geven aan vredesvoorstellen, die respect voor de Palestijnen inhielden, riepen de Palestijnen groepen op, zoals Hamas en Hezbollah, die vanuit hun religie ook een intensieve band met dat gebied, vooral rond Jeruzalem, hadden. Als de Israëlische leiders de Palestijnse bewoners in Israël en de omliggende Palestijnse gebieden volwaardig

hadden gerespecteerd en hun dezelfde rechten hadden gegeven als aan de zionisten, was het nooit tot terrorisme en oorlog gekomen. Het idee van Trump om Gaza Amerikaans te maken en Palestijnen daar uit hun eigen gebied weg te jagen, bewijst weer de christelijke ondersteuning van de opmerkingen van Jahweh. Daarmee geef je je god niet bepaald een sociaal beeld.

Het christendom blijft de Israëlsche regering met zijn wangedrag dus ondersteunen. Je ziet het bij de meeste Europese landen en Noord-Amerika. Alle andere landen, ook niet-islamitische, staan achter de Palestijnen. Ik denk, dat uit onderzoek zou blijken dat de meeste Nederlanders achter Palestina staan, maar overigens de terreuraanslag terecht veroordelen. Hoe kun je oorlogsmisdaden blijven ondersteunen? Door verwijzing naar de Holocaust? Hoe groot die ramp ook is geweest, het geeft geen enkele verbinding met onderbouwing om misgedrag van de Israëlsche regering en een groep orthodoxe zionisten die nu Palestijnen weggagen in de Westelijke Jordaanoever, niet als misdaad te zien.

Als jij je vrienden en familieleden verliest en de nog levenden continu bedreigd worden, is het begrijpelijk dat Palestijnen in landen die de ondersteuning aan Israël moeten stoppen, fors gaan demonstreren. Als ik jood was, zou ik mijn groepsgenoten in o.a. in Nederland bij elkaar roepen en zijn gaan demonstreren voor volwaardig respect voor alle Palestijnen.

Als ik islamiet was geweest, had ik ook gedemonstreerd tegen plaats gevonden islamitische terreuraanslagen. Hiermee geef je het volk waarin je leeft een veiliger gevoel en voorkom je dat je geassocieerd wordt met de miskleuners.

Ook hier zie je weer wat er gebeurt als een religie de baas is van een staat. Ze blijven nepregels uit de religie hanteren om macht te kunnen blijven uitstralen.

Wat ze in wezen doen is op de stoel van hun god gaan zitten. In feite zeggen ze dan: "god, je hebt het niet goed afgerond, dan doen wij het wel". Hiermee respecteren ze niet hoe hun almachtige en alwetende god alles geschapen heeft. Dat betekent uiteindelijk enkele reis naar de hel, want hun god, als die zou bestaan, wil nooit naast dat soort mensen zitten...

Dus scheiding tussen kerk en staat. En een fundamenteel verbod op het opdringen van religies en/of bijpassende rituelen en regels aan een ander.

Richard Gooden

Conflict als keuze ^{jaargang} 33

Het onderwerp van de 32^e serie lezingen was "Twijfel als keuze". Het woord 'twijfel' verwijst naar 'twee'. Twijfel stopt wanneer een keuze gemaakt wordt. Dan stopt ook de zoektocht die twijfel met zich meebrengt, en verdwijnt

de 'verliezende optie' uit zicht.

In deze 33^e serie gaan we een stap verder: Wat te doen wanneer geen keuze kan worden gemaakt, bijvoorbeeld omdat beide keuzemogelijkheden even zwaar wegen?

Het van origine Latijnse woord 'conflictus' betekent 'tegen elkaar slaan, in botsing komen'. Partijen komen samen vanwege onenigheid over een gedeeld belang.

Soms zijn conflicten wenselijk, bijvoorbeeld wanneer standpunten of principes het waard zijn om tot het uiterste voor te strijden. Soms is snelheid geboden en is de weg van het conflict te verkiezen boven genuanceerde samenwerking. Soms is conflict nauwelijks te vermijden en komt de keuze ervoor neer op 'dan maar de lucht in!'.

We gaan ons tijdens zes bijeenkomsten verdiepen in de wereld van conflict, niet zozeer als een verschijnsel dat je overkomt, maar als min of meer bewuste keuze.

9 maart 2025 prof. dr. Joachim Duydam (*filosoof - Universiteit voor Humanistiek Utrecht*)

Humanisme en complottheorieën - een levensbeschouwelijk conflict

Hoewel 'levensbeschouwing' lastig precies te definiëren is, kun je in elk geval zeggen dat zij (1) een mens- en wereldbeeld omvat, (2) een moraal (bepaalde waarden), en (3) een inspirerend zingevingskader. Tezamen bieden deze componenten verklaringen (cognitief) en troost (affectief) bij grote en kleine levensgebeurtenissen.

Was in het verzuilde Nederland iemands levensbeschouwelijke gezindte meestal duidelijk, vandaag is in het westen levensbeschouwing niet meer een vanzelfsprekend gegeven, en daarmee ook de met levensbeschouwing verbonden moraal, maatschappijvisie en alledaagse zingeving.

Huidige tendensen zijn o.a. een toenemende individualisering ('shoppen op de zingevingmarkt'), multiple belonging, en een verschuiving van zingevingbronnen naar kunst, muziek, sport en andere belevingsmodi. Als gevolg daarvan heerst er bij velen een levensbeschouwelijke verlegenheid.

Van oudsher is levensbeschouwing verbonden met identiteit. De genoemde levensbeschouwelijke verlegenheid in onze cultuur uit zich vandaag in een sterke hang naar identiteit, zowel individueel als collectief (in bubbels), die mede wordt aangejaagd door de steeds dominantere impact van de (sociale) media. Gezien het narratieve karakter van identiteit is het dan ook niet verbazend dat, na de 'grote verhalen' van weleer, zich nu een hausse aan alternatieve verhalen en complottheorieën manifesteert - kleinere verhalen die hun best doen groot te worden. Claimden levensbeschouwingen en religies voorheen hun 'waarheid' als de enig ware, waarna in ('postmoderne') reactie daarop de waarheid een poosje uit de mode raakte, nu wordt een breed gedeeld en bubbel-overstijgend idee van waarheid node gemist.

Hoe staat het humanisme in dit krachtenveld? Welke relatie heeft het humanisme met waarheid? En met al die waarheden die door complottheorieën worden geclaimd? En voor zover complottheorieën ondermijnend zijn, hoe kan (en moet?) het humanisme daarmee omgaan?

13 april 2025

prof. dr. Thomas Mertens (*rechtsfilosoof- Radboud Universiteit Nijmegen*)

Naar de eeuwige vrede?

Aan het eind van de 18^e eeuw, tijdens de Franse Revolutie, schreef de Pruisische filosoof Immanuel Kant (1724-1804) een boekje waarin hij voorwaarden en gedragsrichtlijnen formuleerde voor de destijds opkomende natiestaten. Wanneer landen zich aan deze richtlijnen zouden houden, ging de wereld een eeuwigdurende, stabiele vrede tegemoet.

In onze tijd, ruim 200 jaar later, lijkt een eeuwige wereldvrede verder uit zicht dan ooit. Wat ging er mis? En wat kunnen we ook nu nog hebben aan / leren van de ideeën van Kant?

CONFLICT ALS KEUZE

Kosten deelname: €12,- p.p. per bijeenkomst.

U kunt contant betalen aan de zaal, of dit bedrag storten op bankrekeningnummer NL 16 TRIO 0198 3836 65 t.n.v. penningmeester HV-Fryslân.

Informatie en opgave: secretariaat@fryslân.nl

Zondagmiddagen van 13.30 - 16.00 uur, in De Bres - Schoolstraat 4 - 8911 BH Leeuwarden.

U kunt contant betalen aan de zaal, of dit bedrag storten op bankrekeningnummer NL 16 TRIO 0198 3836 65 t.n.v. penningmeester HV-Fryslân. Wanneer u zich vooraf inschrijft voor het bijwonen van alle lezingen geldt een gereduceerd tarief van €60,- (voor de hele serie). Wanneer u geld overmaakt, graag vermelden welke inleiding/inleidingen het betreft. conflict als keuze

Informatie: www.humanistischverbond.nl www.theaterdebres.nl

Vragen: secretariaat@hvfryslan.nl app of sms naar: 06-33781823

VEILIG

In de vorige Schakel sprak ik mij kort uit over veiligheid. Dat leidde tot commentaar en een goed gesprek. Duidelijk werd dat veiligheid zowel fysiek als sociaal wordt ingevuld: letterlijk fysiek maar ook biologisch in relatie tot de fysieke omgeving, en sociaal in de zin van lichamelijk, emotioneel en intellectueel in het contact met de ander. Het leven kent een veelvoud van zaken waartegen wij ons kunnen en moeten beschermen. Het leven is een risico, een uitdaging en een opgave. Veiligheid is nooit vanzelfsprekend. Onbekommerd en onbevangen werden zelfs in het paradijs al afgestraft.

'Wat goed dat je je kwetsbaar durft op te stellen' komt regelmatig langs als compliment. Ik verbaas me er vaak over omdat 'kwetsbaar opstellen' biologisch beschouwd een wisse dood betekent, uitgezonderd misschien 'onderwerping' waarbij het leven juist wordt gespaard (hoop je). Kwetsbaar opstellen in het sociale domein is niet het openzetten van je maliënkolder om het mes of de pijl van de vijand te ontvangen maar het laten zakken van je verdediging om een ander toe te laten en eventuele agressie te laten afvloeien, sterker nog, het is scheppen van mogelijkheden. 'Jezelf blootgeven' betekent letterlijk: zonder kleren kun je alleen maar jezelf zijn en figuurlijk: de ander toelaten tot jouw kern. Soms kom je van een koude kermis thuis. Ik zou het passieve woord 'kwetsbaar' graag vervangen door de initiatiefrijke term 'kenbaar'.

Veiligheid is een zaak van vertrouwen. In mijn geliefde klim- en bergsport is veiligheid een primaire voorwaarde die gebaseerd is op training, kennis en vaardigheid, kortom op ervaring, maar bovenal op een absoluut vertrouwen in je klimpartner. Veiligheid vind je in relaties met anderen en in het bijzonder in de intimiteit en geborgenheid bij een vriend of partner. Veiligheid is de zekerheid dat je een dak boven je hoofd hebt, een vrije keuze voor gezonde voeding, toegang tot gezondheidszorg en de mogelijkheid om je via onderwijs te ontwikkelen. Veiligheid is de ruimte om in vrijheid te

denken, te leren en te handelen. Veiligheid is vrij van angst. Veiligheid is een primaire levensvoorwaarde. Maar veiligheid is ook een keuze. Veiligheid is ook het stellen van grenzen

We worden op het wereldtoneel overspoeld door een vloedgolf van geweld en destructie. Binnen ons nationale gezichtsveld is veiligheid verre van vanzelfsprekend en worden we door het populisme en een gebrek aan vertrouwen in de overheid ernstig onder druk gezet. Onze veiligheid staat op losse schroeven. De onzekerheid groeit, het perspectief wordt vertroebeld, de angst regeert. Maar tweehonderdvijftigduizend mensen verzetten zich massaal in München tegen de AfD. Bij ons verzet niemand zich openlijk tegen de PVV, ook ons eigen Humanistisch Verbond niet. Zoals 'je kwetsbaar opstellen' niet altijd handig is, zo is op voorhand capituleren desastreus. We moeten ons collectief verbinden in ons verzet tegen onveiligheid. En wat mij betreft mag het Humanistisch Verbond daarin het voortouw nemen. Wellicht betekent dit een aanpassing van ons mensbeeld, een herijking van het begrip 'humaan' en een nieuwe invulling van de kernwaarden van het humanisme. En bedenk: de druppel holt de steen uit.

Jan Wijbenga
Voorzitter HV Fryslân

We zijn verslaafd aan onze welvaart

In het Dagblad van het Noorden lees ik dat Tom Tieman, documentairemaker, een luisterwandeling heeft gemaakt over Oude Schip: aan het begin/eind van de wereld. Het gaat over verval, maar dan van de menselijke maat tegenover de industrie en de machtige bedrijven, die in staat zijn alles uit de weg uit te ruimen. Het artikel eindigt met “We liggen aan een welvaartsinfuus. We willen altijd meer, meer, meer. We zouden eigenlijk met minder toe moeten; minder luxe, minder comfort, minder snelheid.”

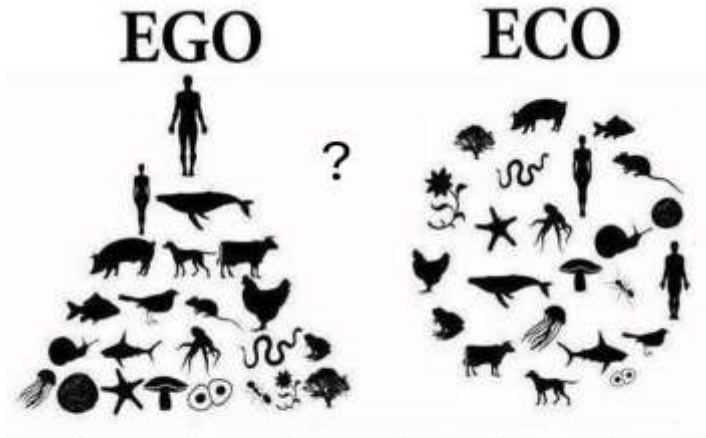
Met andere woorden we zijn verslaafd aan welvaart in de oude definitie. Zoals we weten leidt verslaving niet tot het goede leven. Het is vaak desastreus voor jezelf maar ook voor de maatschappij. De weg die de samenleving nu gaat, baart veel leden van het Humanistisch Verbond zorgen. Zeker omdat we door die verslaving hard bezig zijn onze leefomgeving onleefbaar maken.

Daarom is er een initiatief ontstaan bij een groep leden van het HV om, gegeven die huidige tijd, opnieuw na te denken over de plaats van de mens in het ecosysteem “aarde”: van Ego naar Ecohumanisme. Zeker nu door het landelijk bestuur naar de invulling van de nieuwe strategische periode 2026-2030 van het Humanistisch Verbond wordt gekeken.

Deze groep leden is op zoek naar een inspirerende nieuwe visie op de mens waarmee we weer perspectief kunnen bieden aan de vele mensen op deze aardbol om weer samen te werken aan een betere wereld voor onszelf, maar vooral ook voor plant en dier.

Afgelopen zondag 2 februari 2025 heeft een eerste bijeenkomst plaatsgevonden in Zwolle en hebben we kennisgemaakt met elkaar en bepaald waarop we willen gaan inzetten. Er zullen meer van dit soort bijeenkomsten komen. Doel van de bijeenkomsten is om opnieuw onze waarden te doordenken en te komen tot een inspirerend mensbeeld waarmee we de boer op kunnen. Componenten van dit mensbeeld zullen waarschijnlijk zijn: sociaal, zorgzaam, vernieuwend, kritisch, inclusief, samenwerken, gevoel, liefde, geweldloos, cultuur, muziek en dans in tegenstelling tot het thans geldende mensbeeld waar persoonlijk gewin,

macht, over de ander, competitie, eigendom als absoluut recht, belangrijke componenten zijn.

Verandering van mensbeeld

Wil je hieraan meewerken meld je dan bij mij:

henkvanderzijden@outlook.com

We kunnen dan de inbreng vanuit het humanistisch Verbond Drenthe verder vormgeven en de gesprekken binnen onze afdelingen gaan organiseren. Wellicht kunnen we met zijn allen een goede therapie ontwikkelen om van onze welvaartsverslaving af te komen en te werken aan een andere welvaartsbegrip zoals het planbureau voor de Leefomgeving hanteert: Brede welvaart dat in essentie gaat over het welzijn van mensen. Het is een maatstaf voor alles dat mensen van waarde vinden. Naast materiële welvaart gaat het ook om zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en (on)veiligheid. Het gaat zowel om de kwaliteit van leven in het 'hier en nu', als om de effecten van onze manier van leven op het welzijn van mensen op andere plekken en voor toekomstige generaties.

Henk van der Zijden, 11 februari 2025

SEIZOENSVIERING: LENTE, DE WOLF

Let op! De datum van deze viering is gewijzigd van 23 maart naar zondag 30 maart!

Tijdens deze seizoensviering komt Klaus Wendt spreken over DE WOLF. Dat is een controversieel onderwerp, dat realiseren wij ons, maar daarom ook juist zo belangrijk om over van gedachten te wisselen. Dit doen we in een ontspannen setting in de woonboerderij van Melanie met boeren *en* natuur in de nabije omgeving. En ja, ook in Gees is de wolf gesignaleerd!

Klaus Wendt, wonende in Glimmen, is geboren en getogen op een boerderij in de buurt van Hamburg, Duitsland. Naast zijn werk als traumachirurg en medisch hoofd van de traumachirurgie in het UMCG, beheert hij samen met zijn broer ook de ouderlijke boerderij. Van jongs af aan is hij als jager actief op het jachtveld dat sinds generaties door de familie is gepacht, en zo is hij in aanraking gekomen met de opkomst van de wolf in West-Europa. Ondanks dat hij als jager en sinds kort als houder van drie schapen partij is, heeft hij zich gestoord aan de gepolariseerde discussie over de wolf. Daarom heeft hij zich verdiept in de problemen rondom de komst van de wolf. Hij zal iedereen kennis laten maken met dit fascinerende dier, dat nauw samenhangt met de ontwikkeling van de menselijke geschiedenis. Gebaseerd op bestaande literatuur worden de voor- en nadelen van de opkomst van de wolf besproken. Tevens komen de standpunten van belanghebbenden, zoals Natuurmonumenten, LTO en de KNJV, en de rol van de EU en de landelijke politiek aan bod. Dit zal hopelijk leiden tot een levendige discussie over dit actuele onderwerp.

Seizoensvieringen

Seizoensvieringen zijn bijeenkomsten gehouden aan het begin van elk seizoen. Tijdens deze bijeenkomsten wordt stilgestaan bij de veranderingen in de natuur en wordt met verschillende werkvormen contact gemaakt met de natuur.

Het doel van deze bijeenkomsten is om mensen te helpen verbinding te zoeken met de natuur. Wanneer men zich verbonden voelt met de natuur is er een intrinsieke motivatie om het juiste te doen voor klimaat en milieu.

Ook wordt gelegenheid gegeven om waardevolle ontmoetingen te hebben en tot zelfontplooiing te komen.

Tijdens de vieringen is er meestal een lezing over een natuur-gerelateerd onderwerp aangevuld met verschillende (gespreks)oefeningen. Aan het begin van de bijeenkomst is een passend stuk muziek of een gedicht een mooie inleiding. Afsluitend kan met muziek, gedicht, zang of dans het nieuwe seizoen worden verwelkomt.

- De bijeenkomsten vinden plaats in het huis, schuur en op het terrein van Melanie Willekens-Taal: Oude Steeg 10 in Gees.
- Op eigen terrein is er voldoende parkeergelegenheid. Er stopt een bus om de hoek. Deze rijdt 1 keer per uur vanaf station Emmen en station Hoogeveen.
- Datum en tijd: Zondag 30 maart 2025 van 15:00 tot 18:00 uur (inloop vanaf 14:30 uur)
- De seizoensvieringen zijn voor iedereen toegankelijk, dus zowel leden als niet-leden. Kinderen zijn welkom mits ze instaat zijn een dergelijke bijeenkomst in alle aandacht bij te wonen en enigszins deel kunnen nemen aan gevoerde gesprekken.
- Het minimale aantal deelnemers is 4 personen. Het maximaal aantal deelnemers is 25.

DE TROOST VAN GEBREKKIG STRAFRECHT

Inspirerende avond over de grenzen en kracht van ons strafrecht met **Rinus Otte**, **Martin Sitalsing**, **Diederik Greive** en met u.

We leven in een wereld die vaak als onveilig en onrechtvaardig wordt ervaren. Ondanks voortdurende inspanningen om onze samenleving veiliger en rechtvaardiger te maken, lukt dit volgens veel burgers onvoldoende. Zijn straffen te laag of juist te hoog? Worden slachtoffers voldoende gehoord of juist te weinig? Werkt ons strafsysteem wel naar behoren?

Op **donderdag 10 april 2025** nodigen we u uit voor een bijzondere avond in **Assen** waarin deze vragen centraal staan. Hoofdgast is prof. dr. mr. **Rinus Otte**, voorzitter van het College van procureurs-generaal, bijzonder hoogleraar aan de faculteit rechtsgeleerdheid van de Rijks Universiteit Groningen én auteur van het in 2024 verschenen boek '*De troost van gebrekkig strafrecht*'. Daarnaast verwelkomen wij als gasten **Martin Sitalsing** (politiechef/hoofdcommissaris Noord-Nederland) en **Diederik Greive** (hoofdofficier Noord-Nederland).

Allereerst neemt Rinus Otte ons mee in zijn persoonlijke zoektocht naar de betekenis van rechtvaardigheid in een veranderende wereld. Met zijn scherpe inzichten en verhelderende perspectieven laat hij zien hoe de beperkingen van ons strafsysteem en het strafrecht niet alleen uitdagingen met zich meebrengen, maar juist ook kansen bieden voor een menselijker benadering van recht en straf. Vanuit zijn lange ervaring als rechter (o.a. in Assen), raadsheer en bestuurder deelt hij scherpe inzichten over vijftig jaar strafrecht en de ontwikkelingen binnen de rechtspleging. Hij oordeelde over zaken die vaak diepe impact hadden op het leven van betrokkenen. Rinus Otte deelt naast kennis en ervaring ook openhartig zijn afgewogen visie op de mens en de maatschappij.

Deze avond is voor ons als Humanistisch Verbond interessant, omdat het strafrecht raakt aan fundamentele humanistische waarden, zoals rechtvaardigheid, menselijke waardigheid, vrijheid en verantwoordelijkheid.

De discussie over de menselijke maat in straffen, de positie van slachtoffers en daders, en ethische dilemma's binnen het rechtssysteem sluit aan bij de humanistische zoektocht naar een rechtvaardige samenleving.

Gespreksleider deze avond is **Ralph du Long**, bestuurslid van HV Drenthe.

Praktische informatie:

Datum: donderdag 10 april, 19.45 uur, inloop vanaf 19.15 uur.

Eigen bijdrage: leden gratis, niet-leden €10,00; te betalen via NL07 TRIO 0198 4329 09 o.v.v. 10 april.

Locatie: De Drentse Zaak, Beilerstraat 24, Assen

Parkeren: parkeren bij het pand (beperkt aantal gratis plaatsen), in de directe omgeving betaald parkeren tot 21.00 uur en betaald parkeren bij De Nieuwe Kolk en Torenlaan.

Aanmelden via f.stronkhorst@gmail.com

o.v.v. woonplaats en lid of geen lid.

Graag aanmelden voor 7 april. Er zijn 40 plaatsen beschikbaar.

Na afloop is er gelegenheid om met elkaar na te praten. De bar is open. We kijken er naar uit u te verwelkomen op deze boeiende avond.

Met vriendelijke groet van twee actieve HV leden.

BERICHT UIT NOVovorontsovka

We hebben bericht gekregen uit het dorp Novovorontsovka in Oekraïne. Dit als reactie op onze kaartenactie van oktober 2024 ter ondersteuning van het moreel van de bewoners.

Tot onze grote verrassing bracht Ralph du Long een dikke stapel ansichtkaarten mee met geschreven teksten van dank en goede wensen, door leerlingen en studenten van een onderwijsinstituut in Novovorontsovka. De wensen zijn eigenlijk bedoeld als kerstgroet, maar pas nu ontvangen. De data van transporten blijven klaarblijkelijk ongewis. Wij zijn blij met de ontvangst.

Ralph vertelt ons tijdens de ALV over Novovorontsovka, een plaats in het zuiden van Oekraïne, gelegen aan de Dnjepr, tegenover Russisch bezet gebied. Er is aan alles behoefte.

In de hal van het Stadhuis hangt een grote poster die laat zien welke hulp en ondersteuning is verleend door Assen: generatoren, medisch materiaal, landbouwvoertuigen, uien, fietsen, spellen, enz. Er is behoefte aan alles, ook aan muziekinstrumenten en gereedschap.

Eerder hadden wij als groepje begrepen dat morele steun erg gewaardeerd wordt. Ralph geeft aan dat er nu vooral concrete steun nodig is en stelt de vraag: 'Hoe kunnen wij (leden van het HV) van betekenis zijn om concrete steun te bieden?'

We gaan ons hierop bezinnen. Als groepje van vijf is dat best een uitdaging!

Daarom onze vraag aan jullie wie wil er mee denken en/of meehelpen? Graag je reactie naar:

drenthe@regio.humanistischverbond.nl met het onderwerp Oekraïne.

Namens de hele groep,
Anneke Aangeenbrug

Leden van de werkgroep: Lenny Pikard, Fieneke Stronkhorst, Hedwig Udding, Bibian Goossen, Anneke Aangeenbrug.

Sfeergesprek

SAMEN OP REIS, WAT BRENGT DAT MIJ EN WAT BRENG IK?

Onderweg ontmoet je een diversiteit aan mensen, elk met hun eigen verhalen, achtergronden, verleden en opvattingen. Wat dragen deze ervaringen bij aan jouw ontwikkeling? Ben je bereid om echt onvoorwaardelijk contact aan te gaan en verschillen te omarmen? Hoe draag jij bij aan een meer verbonden en begripvolle wereld?

DONDERDAG 1 MEI

Tijd: 20.00 – 21.30 uur (inloop vanaf 19.30 uur met koffie en thee)

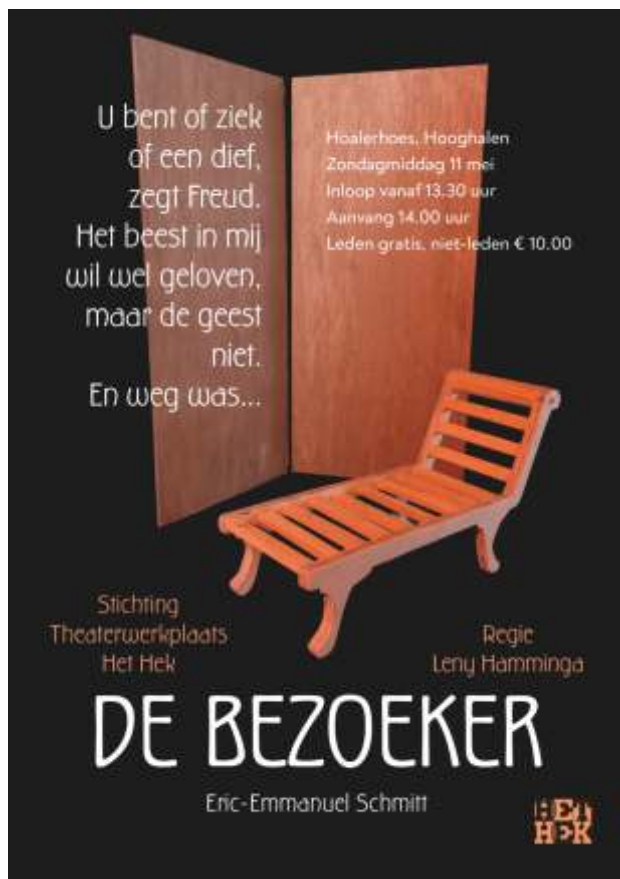
Locatie: Apostolisch Genootschap, Meerstraat 205, Emmen

Toegang: Gratis inclusief kop koffie of thee (overige drankjes zijn te bestellen)

Vragen of aanmelden? Mail naar sfeergesprekkendrenthe@gmail.com

APOSTOLISCH
GENOOTSCHAP

HUMANISTISCH
VERBOND

Freud Jan Roelofs
Bezoeker Ton Koster
Anna Crista Verkaik
Gestapo Koos Wielaert

Licht en geluid Jasper Doorten
Decor Anne Zijlstra
Ontwerp flyer Duko Hamminga
Productie Toneel Overdag Roely van Asselt

Wenen 1938
Sigmund Freud krijgt bezoek van een onbekende. Deze onbekende doet zich voor alsof hij niemand minder dan God is, maar is het niet een ontsnapte gek met grootheidswaan?

Freud, levenslang atheïst, begint aan het einde van zijn leven zowaar te twijfelen – lukt het de onbekende Freud te bekeren?

En als de onbekende echt God is, wat voor een God is Hij dan?

(Bron: tekst achterflap van De Bezoeker; vertaling van Ariette Eronat)

Een toneelstuk voor Humanisten?

Dit stuk, bekroond met drie Molière-prijzen, werd geschreven door Eric-Emmanuel Schmitt, een Frans-Belgische schrijver, en voor het eerst in Nederland gespeeld in 1997.

'Er ligt een mysterieuze man op Freuds beroemde sofa, die plotseling in de spreekkamer is verschenen. De twee hebben een zeer heftige discussie over levensvragen, geloof, politiek en de huidige wereld waarin zij leven. Af en toe zult u zich afvragen: is het serieus, ernstig of een humoristisch blijspel?

(Bron: Theaterwerkplaats Stichting Het Hek)

Eind 2024 maakte een Anne Zijlstra ons attent op de toneelvoorstelling 'De Bezoeker' van Eric-Emmanuel Schmitt die jaar bij de Theaterwerkplaats Het Hek op de speellijst staat met in een hoofdrol één van onze leden.

Ton Koster, gepensioneerd Humanistisch Geestelijk Verzorger in verschillende zorginstellingen, o.a. bij GGZ Drenthe. Daarnaast is Ton bestuurslid geweest van HV Assen in de periode 2003 -2017 (deels i.s.m. de afdeling Groningen).

Reden genoeg om met hem contact op te nemen en te bespreken of en hoe wij deze voorstelling kunnen aanbieden aan onze leden en geïnteresseerden.

Het is aan u.

Dat uitgerekend Ton Koster, humanist, de rol van de Bezoeker (God) speelt die de dialoog aangaat met de atheïstische Freud, was voor ons een reden om dit toneelstuk over levensvragen, geloof en politiek in het HV programma van 2025 op te nemen.

Het stuk duurt ongeveer 2 uur; tussendoor lassen we een pauze van 30 minuten in

Datum: zondagmiddag 11 mei inloop vanaf 13.30uur; Aanvang 14.00uur

Locatie: 't Hoalerhoes Hooghalen; Stengelinstaat 18;

Eigen bijdrage: leden gratis; niet leden €10,00; te betalen via NL07 TRIO 0198 4329 09 o.v.v. De Bezoeker.

Aanmelden via "HV Drenthe" drenthe@regio.humanistischverbond.nl o.v.v. De Bezoeker.

VOOR ÉÉN ACTIEF LID MINDER, TWEE ACTIEVE LEDEN IN DE PLAATS!

Tijdens de ALV, zondag 9 februari, droeg Jan Kolkman zijn taken als trekker van de activiteitencommissie, over aan Wim Roeleveld en twee nieuwe commissieleden: Lenny Pikard en Paula Bosch. Tien jaar lang zette Jan zich in voor de activiteitencommissie, waarvan vijf jaar samen met Wim.

Wim memoreerde in zijn speech over zijn ervaringen met Jan:

'Jan Kolkman je was 10 jaar lid van de HV-Drenthe activiteitencommissie en pas 5 jaar geleden werd ik gevraagd en gaf jij permissie.

De afspraken waren steeds duidelijk: om de beurt de kopij voor de Schakel klaarstomen, waarvoor we de inleverdatum steeds te snel dichterbij zagen komen.

We hielpen elkaar door eerst goed de tekst van de ander kritisch te lezen.

Dit droeg ertoe bij dat bijna alle foutjes op tijd waren "genezen".

De samenwerking, het overleg, de afspraken het verliep allemaal prettig en gesmeerd.

Daarom heb ik deze periode met jou, heel erg gewaardeerd.'

Iedere 2 maanden leidde Jan het HV Café waarbij hij vaak begon met de vraag 'Wat heeft jou deze maand geraakt?' Maar...altijd goed voorbereid met een aantal krantenartikelen op zak, die hij zelf ter sprake kon brengen. Jan, we wensen je veel plezier in de nu vrijgekomen tijd waarvoor je, samen met An, vast een goede invulling zal vinden!

Wim Roeleveld, Lenny Pikard, Paula Bosch en Marlon Busstra (contactpersoon voor het bestuur)

ACTIVITEITENCOMMISSIE

HV-Café HV Drenthe

HV-Café werkwijze

Start is met koffie/thee. Een gespreksleider probeert het groeps gesprek te begeleiden. Een thema kan in de openingsronde ingebracht worden. Soms is dit van persoonlijk aard: *Wat houdt me bezig, hoe verhouden we ons tot elkaar, persoonlijk verhaal e.a.* En het kan een maatschappelijk/filosofisch/politiek onderwerp zijn, misschien mede door een krantenartikel.

Eventueel/soms wordt informatie tevoren rondgestuurd via mail

Heb je zin om deel te nemen aan de levendige gesprekken tijdens het HV-café? Wees welkom!

Elke tweede woensdag van de maand

Van 10.30 uur tot 12.00 uur. 8 januari, 12 februari, 12 maart.

Na afloop kan er gezamenlijk geluncht worden in het eetcafé van de Beeworkz-Hippe Kringloop op de begane grond.

Locatie: Humanitas in de Werkwereld-Verzamelgebouw.

Adres: [Brunelstraat 77 in Assen](#)

HV-Wandelingen

Derde zondag van de maand.

De wandelingen zijn toegankelijk voor leden en niet-leden.

Deelname aan de wandeling is gratis. Consumpties na afloop zijn voor eigen rekening.

Aanmelden is niet nodig. Bij twijfel vanwege weersomstandigheden, kunt u zekerheidshalve voor vertrek mailen (voor 10.00 uur) of bellen met degene die de wandeling organiseert.

Wilt u ook een keer een wandeling organiseren? Graag reactie naar ons..

Volgende wandelingen

Zondag 23 Maart

Aanvang: 10.30 uur. Afstand: ±7 km.

Verzamelpunt: parkeerplaats [P1 Mantingerdijk 7, Mantinge](#)

Bijzonderheid: verschillende kleine stukjes heide, fraaie natuurgebiedjes, Mantingerzand met zijn honderden jeneverbestruiken

Nazit: [Voscheheugte Mantingerdijk 8 Mantinge](#) Zie website:

www.voscheheugte.nl/nl/Eethuis

Organisatie: Lisette van der Linden

.vanderlinden@online.nl 06-29457149

Zondag 27 april (i.p.v. 20-4)

Aanvang: 10.30 uur, afstand: 5 km

Bijzonderheid: deel van de [Veentjes route](#)

Verzamelplaats: parkeerplaats bij café [Hingstman in Zeijen](#)

Nazit: idem bij dit café op de Brink

Organisatie: Frits Haasjes 06-53609675 frits@haasjes.nl

Zondag 18 mei

Aanvang: 10.30 uur, afstand 5 km

Bijzonderheid: Rond het meer en door bos en veld

Verzamelplaats: [Parkeerplaats Baggelhuizen 7](#), Assen; = vlakbij Beachclub Zand Erover.

Route: Assen - Europaweg Zuid, afslag Witten, Witterhoofdweg, vlak voor het dorp Witten rechts af: Baggelhuizen. Doorrijden tot grote P aan het eind.

Nazit: in deze Beachclub

Organisatie: Anneke Aangeenbrug 06-54277561

annekeaangeenbrug@gmail.com

Zondag 15 juni

Aanvang: 10.30 uur, afstand: 6 km

Verzamelaarsplaats: [Begraafplaats de Duinen](#) aan de Vosbergerlaan (geen nummer) in Eelde. Goed bereikbaar via Burgem.Legroweg in Eelde=vanaf Vliegveld richting noorden, 2 de afslag rechts = Zevenhuizerweg, gaat over in Vosbergerlaan

Bijzonderheid: : wandeling over het Landgoed Vosbergen, waar ook het museum voor muziekinstrumenten is.

Nazit: in de tuin van [Museum Vosbergen, Vosbergerlaan 35](#) voor koffie/thee met iets lekkers (en misschien ook soep)

Organisatie: Agnes Swierstra 06-28801680 of 0592-853221

agnes.swierstra@gmail.com Z

Eten met gespreksstof

Twee à drie keer per jaar

Twee mogelijkheden

- 1)** *Gastvrouw/heer kookt alles en vraagt bijdrage van €10-12,50 p.p. Is inclusief drinken*

Of 2) Eten van en eten met elkaar

De gastheer/gastvrouw zorgt voor de ruimte en voor koffie, thee, water, sap en wat hij/zij nog meer gepast vindt.

De bezoekers nemen iets mee wat ze gemaakt of gekocht hebben en waar een ieder van mag eten.

Of via een lopend buffet of in een bepaalde volgorde van voorgerecht tot en met nagerecht. Vooral medebepaald door de gastheer/vrouw.

Vrijdag 14 maart 2025 optie 2)

Locatie: Thuis bij Maria en Wim: [Hunzedal 93 9531GE Borger](#)

0599-234497 06-5132285 (Wim) roeeveld.wim@gmail.com

Tijd: Inloop 17.30 uur Aanvang 18.00 uur - 20.30 uur

Geen kosten, want ieder heeft wat meegenomen.

Maximaal 8 personen. Opgeven voor 10 maart bij Maria en Wim

Bij aanmelden: vermelden wat je denkt mee te nemen i.v.m. variatie.

Vrijdag 23 mei 2025 optie 1)

Locatie: Bij Paula Bosch, [Gersthullen 63, 9403WK Assen](#)

Inloop 17.30 uur Aanvang 18.00 uur - 20.30 uur Kosten 10,- p.p.

Opgeven voor 19 mei bij Paula: paulabosch04@gmail.com 06-17172076

Oproep:

Wie wil ook een keer gastvrouw/heer zijn bij “Eten met Gespreksstof”?

Je kan kiezen voor de laatstgenoemde opzet of voor de oude opzet 1)

De activiteitencommissie

Per 1-3-2025 stopt Jan Kolkman na 10 waardevolle jaren.

Wim Roeleveld 06-51322851 0599-234497 roeleveld.wim@gmail.com

Nieuwe leden activiteitencommissie:

Lenny Pikard 06-54977472 lennypikard@gmail.com

Paula Bosch 06-17172076 paulabosch04@gmail.com

Leesclub HV in Hoogeveen

Al 30 jaar is er van het Humanistisch Verbond een leesclub in Hoogeveen.

Elke deelnemer brengt een boek in en bespreekt deze ook.

We komen 1 keer per maand bij elkaar. In juli is er een gezamenlijke lunch en tijd voor een kort stukje of gedicht. In augustus bespreken we geen boek. Dus er komen 10 boeken per jaar aan de orde. De bibliotheek zorgt voor de opgegeven boeken.

Om de beurt zorgt een deelnemer voor iets bij de thee en fris.

Omdat we al lang bij elkaar komen, is er ook gelegenheid om even over het wel en wee van de deelnemers te praten.

De groep bestaat nu uit 6 vrouwen. Er is plek voor 1 of 2 nieuwe deelnemers.

Heeft u interesse, neem dan contact op met Afke de Vries-Miedema. Telefoon 0640246229

Gespreksgroep *Hoogeveen e.o.*

Onderwerpen die in het seizoen '23/'24 door onze leden werden ingebracht gingen o.a. over het vluchtelingenvraagstuk, in eigen land en elders. Een andere inbreng was: Kun je nog pacifist zijn gezien de situatie in de wereld? Ook kwam er een soort zoekopdracht binnen met de vraag: Wat helpt je om in de huidige tijd een koppige optimist te kunnen zijn?

Een ieder was gevraagd een opbeurend en troostrijk gedicht, verhaal, muziekstuk o.i.d. mee te brengen. Het werd een mooie zondagochtend!

De HV gespreksgroep komt 5 á 6 keer per seizoen bij elkaar in het Jannes v.d. Sleedenhuis, Valkenlaan 5 te Hoogeveen, 's zondags tussen 10.30 en 12.00 uur.

Datum voor 2025 is: 27 april.

Belangstellenden zijn van harte welkom en kunnen contact opnemen met Elza Craanen 0681204484 / 0528785032 of met Afke de Vries-Miedema 0640246229 / 0528270426

HUIS VAN HUMANISME

Er is behoefte Humanisme in Groningen nog meer gezicht te geven, en nog meer toegankelijk, herkenbaar, en bereikbaar te maken. Het HV (landelijk bureau en de afdeling) zou graag een nog breder en groter aanbod aan diensten en activiteiten aanbieden.

De afdeling Groningen maakt gebruik van een pand dat is aangekocht door middel van legaten en in beheer is van de Stichting Huisvesting. Meestal kan het HV hier voor haar activiteiten terecht. We hebben een actieve afdeling en dat betekent dat soms, een activiteit elders moet plaatsvinden. Ook zijn er activiteiten waar het pand in de huidige vorm zich minder goed voor leent.

Dit leidt tot de vraag waar de afdeling naar toe wil groeien, wat dit aanbod zou zijn en hoe het pand hierin voldoet aan de daaraan gelieerde eisen.

Dit pand van de toekomst noemen we het 'Huis van Humanisme', Groningen. Tegelijkertijd verkent het HV landelijk bureau ook de mogelijkheid op een centrale locatie in Nederland een Huis van Humanisme te ontwikkelen. Dit zijn twee op zichzelf staande initiatieven die elkaar hopelijk zullen versterken.

Over dit 'Huis van Humanisme Groningen' wordt al een aantal jaren nagedacht en gesproken.

Het project 'Huis van Humanisme Groningen' maakt daar werk van. De komende tijd wordt er met een projectgroep de huidige situatie en behoeften in kaart gebracht. Daarna kijken of en hoe we het activiteiten- en dienstenaanbod in Groningen zouden kunnen uitbreiden.

Wanneer dat helder is zou er gekeken kunnen worden naar hoe het pand het beste gebruikt kan worden voor dit aanbod.

Jellina Waringa is aangesteld als projectleider.

Introductie Jellina Waringa

Vorig jaar werkte ik aan de uitrol van het 'Tabee Kafee', een serie gesprekken over de dood. Ook in afdeling Groningen is dit mooie initiatief inmiddels gestart.

Tijdens het werken aan het Tabee Kafee hoorde ik over de landelijk en Groningse huizen van Humanisme. Als inwoner van Groningen en lid van het HV klonk het me als muziek in de oren. Een Huis van Humanisme maakt de levensovertuiging die een grote rol speelt in mijn eigen leven, meer toegankelijk voor eenieder die daar behoefte aan heeft. Prachtig! Het is daarom met veel enthousiasme dat ik de rol van projectleider voor het Huis van Humanisme heb opgenomen.

In januari ben ik gestart en inmiddels hebben zich een aantal projectgroepleden verzameld. We doen dit immers samen. Ook is het landelijk bureau betrokken en zullen we momenten organiseren om informatie uit te wisselen met leden van de afdeling.

Ik ben meer dan 15 jaar actief als project- en programmamanager. In mijn vrije tijd onderneem ik graag leuke dingen met vrienden. Ik boks, houd me bezig met wijn, ga met plezier naar de avonden van de filosofiegroep en houd van reizen. Ik ben vrijwilliger bij Humanitas in de groep Rouw en Verlies.

Samen met mijn man ben ik recentelijk verhuisd naar de Oosterpoort, waar we lang van hopen te genieten.

Voor vragen kan je me bereiken op j.waringa@humanistischverbond.nl en hopelijk, tot ziens!

Groet,
Jellina

ETEN *met gespreksstof*

Zeven maal in het jaar komen we bijeen in de zaal van ons centrum aan de W.A. Scholtenstraat om te discussiëren.

Het bijzondere is dat er vooraf gekookt en gegeten wordt. Per keer geeft iemand aan om kok te zijn en zorgt voor het eten, inclusief het nagerecht. Iemand kan zich opgeven als hulpkok en zorgt dan voor het nagerecht.

In de zaal, kan gekookt worden, maar ook kan thuis de maaltijd klaargemaakt worden. Er is altijd koffie, thee, wijn en frisdrank.

Na het eten brengt iedereen een onderwerp aan. Dat, waar de meeste stemmen voor zijn, wordt gekozen tot discussieonderwerp. Meestal is het acht uur als we stoppen en daarna wordt de vaat gedaan.

Er zijn twee restricties: We mijden politieke onderwerpen en het is niet de bedoeling dat vooraf kennis wordt vergaard, zodat iemand er erg veel van weet en een ander weinig.

Je bent welkom vanaf 5 uur en we gaan aan tafel om 6 uur. Wil je een keer komen kijken?

Geef je dan op bij de contactpersoon: Wim Weeseman; wimwee@hotmail.com. De kosten bedragen € 5 – € 7 per persoon, per avond.

De groep heeft haar maximale omvang bereikt, maar niet iedereen kan elke keer komen. Neem bij belangstelling dus altijd contact op, omdat de koks moeten weten voor hoeveel mensen zij moeten koken. De bijeenkomsten zijn meestal op de laatste donderdag van de maand. Je vindt de exacte data in de agenda. Wil je je uiterlijk de maandag ervóór opgeven?

HUMANISTISCH CAFÉ GRONINGEN

Met het Humanistisch Café bieden we een open sfeer voor mensen die diepgang zoeken in gesprekken. In de wetenschap dat we de waarheid niet in pacht hebben proberen we zonder

(voor)oordeel de dialoog aan te gaan over uiteenlopende thema's. Er is ook ruimte voor informele uitwisseling met daarbij drankjes en wat lekkers. Het Humanistisch Café is niet gebonden aan leeftijd. Iedereen die openstaat voor andermans meningen is welkom.

We zijn het nieuwe jaar begonnen zoals we het vorige jaar eindigden met verbindende (geweldloze) communicatie. Na de grote lezing van Hester Macrander in november was het op 31 januari aan Christiaan Zandt om in kleiner verband dieper in te gaan op de praktijk van verbindende communicatie. Dit deed hij zoals altijd: warm, betrokken, losjes en met duidelijke uitleg. Ook deze bijeenkomst was volledig volgeboekt. De griepgolf voorkwam nog dat we mensen op de wachtlijst moesten teleurstellen. Met 24 deelnemers oefenden we – in tweetallen – de verschillende onderdelen van geweldloze communicatie zoals waarnemen zonder oordeel, het benoemen van je gevoel, het onderkennen van je achterliggende behoefte en het doen van een positief geformuleerd verzoek. Vanwege de grote belangstelling hebben we met Christiaan meteen een nieuwe ronde van de workshop ingepland, in april.

VOLGENDE BIJENKOMSTEN

Vrijdag 14 maart | FILMAVOND: HET VERDRIET VAN DE VEENKOLONIËN

Deze avond bekijken we gezamenlijk de documentaire *Tegenwind – Het Verdriet van de Veenkoloniën*. De documentaire gaat over dilemma's die de transitie naar duurzame energie met zich meebrengt. De noodzaak van duurzame energie is helder, maar 'wat wordt gewonnen en wat gaat verloren als het oude land zijn gezicht verliest en de bevolking zich verraden voelt?' De documentaire duurt ongeveer een uur waarna er een nabespreking volgt.

- Vrijdag 14 maart, 20:00 – ca. 22:30 uur (inloop vanaf 19.45 uur)
- Humanistisch Centrum
- Deelname is gratis

Vrijdag 17 april | WORKSHOP VERBINDENDE COMMUNICATIE: HOE WERKT DAT DAN?

(Herhaling van de volgeboekte workshop van 31 januari)

Verbindende communicatie vertrekt vanuit de positieve intentie om de ander beter te begrijpen, niet om je gelijk te halen. Maar hoe werkt dit dan in de praktijk, en kan ik er beter in worden?

Tijdens deze verdiepende workshop gaan we samen met trainer Christiaan Zandt aan de slag met verbindende communicatie. De workshop is bedoeld voor mensen die al hebben kennisgemaakt met verbindende of geweldloze communicatie (Non-Violent Communication), bijvoorbeeld bij de lezing van Hester Macrander, door de boeken van Marshall Rosenberg, een zakelijke workshop of op andere wijze. Christiaan biedt een aantal oefeningen die kunnen helpen om dieper te duiken in empathie, eerlijkheid en verbinding. Want een wereld die werkt voor iedereen vraagt om een open hart, een luisterend oor en woorden die overkomen!

Voor wie:

- Je wilt leren hoe je op een andere, verbindende manier met elkaar in gesprek kunt gaan.
- Deze workshop is voor iedereen die al eerder met verbindende of geweldloze communicatie in contact is geweest.

Trainer en gespreksleider is Christiaan Zandt. Hij werkt sinds 2006 met geweldloze communicatie als trainer en mediator. Hij studeerde geschiedenis in Groningen en verschoof door de jaren heen zijn aandacht naar wat er in dit huidige moment tussen mensen speelt. Bij al zijn werkzaamheden ondersteunt hij mensen in hun natuurlijk vermogen om oprecht te luisteren naar wat iemand werkelijk bezig houdt.

- Donderdag 17 april, 20:00 – ca. 22:30 uur (inloop vanaf 19.45 uur)
- Locatie: Humanistisch Centrum

- Prijs: € 5,- voor leden van het HV, studenten en minima. € 10,- voor niet-leden.
- Aanmelden is noodzakelijk, er is een beperkt aantal plaatsen beschikbaar: via de aanmeldlink in de nieuwsbrief of e-mail ons alvast

CONTACT info@humanistischcafe groningen.nl

NIEUWS van/ in de BIEB

Eind 2024 deed ik een vriendschappelijke overname van de bibliotheek in het Humanistisch Centrum. Het hele jaarbudget bleek nog beschikbaar ... dus tussen kerst en oud & nieuw heb ik mij geweldig vermaakt in de boekwinkel. Er waren boeken die me toeriepen en bij de 'koffie met' (elke dinsdagochtend 10-12 in het HC) kreeg ik tips, en het budget bleek genoeg voor alle verlangens op eentje na. Maar in 2025 is er een nieuw budget ... We hadden een bibliothecaris die doorwrochte boekverslagen en recensies schreef voor de Schakel. Ik zal maar eerlijk opbiechten dat ik dat niet eens ga proberen... het zou me niet lukken en de boeken zouden zich hier thuis opstapelen en de kast in het HC met gróte vertraging of helemaal niet bereiken. Ik héb namelijk al een stapel 'nog te lezen' thuis liggen. Misschien denk je nu: "maar daar heb ik wel zin in, het lijkt mij leuk om nu en dan een boekverslag te maken voor de Schakel". Laat dat dan alsjeblieft aan mij weten via marijkevandehel@gmail.com.

De boeken staan dus ongekeurd voor je klaar. Binnenkort komt er een speciale 'nieuwe aanwinsten plank' zodat het duidelijk is waar je ze kan vinden. Tot nu toe probeer ik ze bij bijeenkomsten op een tafel te leggen en er wordt al veel uitgeleend!

Tips voor aankopen zijn welkom, ik vind het geen straf om elke maand naar de boekwinkel te gaan!

Marijke van de Hel

6 april in het Noordlaarderbos en Vijftig Bunder.

We parkeren aan de Tolhuisweg bij het bos. Na Noordlaren bij de eerste kruispunt in Midlaren ga je rechtsaf de Tolhuisweg in. Na ongeveer 2 km kom je bij de parkeerplaats aan het bos. Na afloop koffie drinken bij Herberg De Blankenhoeve, Zuidlaarderweg 47 te Noordlaren.

4 mei Kampsheide.

We starten in Deurze tussen Assen en Rolde. Parkeren achter Bezoekerscentrum Nationaal Park Drentsche Aa (Bistro Aa), Asserstraat 63 in Deurze. Na afloop koffie drinken bij Bistro Aa.

1 juni Mensingebos bij Roden.

Vanuit Roden en Lieveren rijdt men via de Mensingheweg naar de parkeerplaats in het bos. Vanuit Roden bevindt de parkeerplaats rechts en vanuit Lieveren links van de weg. Na afloop koffie drinken in Roden bij restaurant De Pompstee aan de Brink.

Alle wandelingen starten om 10.30 uur en zijn tussen de 3 en 5 km. Deelname aan de wandelingen zijn gratis en toegankelijk voor leden en niet-leden. Consumpties zijn voor eigen rekening.

Inlichtingen: Marijke en Pieter Hofman : 0592 – 343595, mobiel: 06 1900 30 43, Email: hofbak@ziggo.nl

KOMENDE ACTIVITEITEN

Rob en Cheryl hebben interessante bijeenkomsten gepland voor de komende tijd en er zijn meer in voorbereiding. Wees welkom en wij kijken ernaar uit om je dan te zien!

Aanmelden is noodzakelijk:

info@jongehumanistengroningen.nl

DE JONGE
HUMANISTEN
GRONINGEN

Zaterdag 19 april: GENDERGESPREK

Tijd: 15.00 – 17.00 uur (inloop vanaf 14:30 uur)

Locatie: Humanistisch Centrum, Groningen

Deelname is gratis

Gender raakt ons allemaal. Vanaf onze geboorte drukken deze rollen een stempel op wie we als mens mogen zijn. Soms zijn die kaders fijn en geven ze voldoening, een andere keer zorgt het voor beklemming. In het Gendergesprek gaan we daarover praten.

Daarnaast komt queer politicus **Ronan van Langen** (PvdD) langs om ons te vertellen over de rol van gender in het leven. Kom je ook?

Zaterdag 14 juni: LEZING OVER VOLTAIRE EN BELLE VAN ZUYLEN

Tijd: 10.00 – 15.00 uur (inloop 9:30 uur)

Locatie: Humanistisch Centrum, Groningen

Deelname is gratis, inclusief lunch

Interesse in een dag gevuld met twee humanistische lezingen en een lunch? Kom dan 14 juni naar het Humanistisch Centrum.

Docent humanisme en filosofie **Jos de Wit** neemt

je mee naar de tijd van de Verlichting, waarin hij zal vertellen over het leven en gedachtegoed van Voltaire en Belle van Zuylen.

Let op: deze lezing wordt georganiseerd door jonge humanisten maar iedereen (jong en oud) is welkom!

OPROEP

Wellicht val je zelf niet meer onder de doelgroep (ca. 20-45 jaar) maar ken je wel jongeren die behoefte hebben aan wat diepgaander gesprekken in een open sfeer? Laat ze gerust eens kijken op onze website

<https://jongehumanistengroningen.nl/>

CONTACT

info@jongehumanistengroningen.nl

ZINDAG SCHAAMTE

Sunday Assembly

GRONINGEN

Op zondag 26 januari stond de Zindag in het teken van schaamte, een thema dat zowel persoonlijk als sociaal geladen is en dat de aanwezigen op verschillende manieren werd gepresenteerd.

De Zindag begon, zoals altijd, met een visuele en muzikale ervaring. Een fotovoorstelling met achtergrondmuziek van *Behind Blue Eyes* van The Who creëerde meteen een reflectieve sfeer. De beelden en de muziek kwamen samen om gevoelens van schaamte op een indirecte, maar doeltreffende manier te belichten, waardoor iedereen zijn eigen ervaringen met dit complexe gevoel kon overdenken.

Vervolgens ging de groep uiteen voor een filosofisch speeddate. In kleine groepjes van drie of vier personen kregen deelnemers de gelegenheid om vragen te beantwoorden die hen aanzetten tot zelfreflectie, zoals: "Waar

schaam jij je voor?" en "Wat heb je aan schaamte?" De gesprekken waren openhartig en diepgaand, met deelnemers die hun persoonlijke ervaringen deelden en elkaar hielpen nieuwe perspectieven te vinden. Tijdens de plenaire nabespreking werden verschillende inzichten

gedeeld over de rol van schaamte in ons leven en de samenleving.

De muzikale bijdrage was zowel luchtig als betekenisvol. Eerst werd het nummer *The A-Team* van Ed Sheeran gezongen, wat de sfeer licht maakte en tegelijkertijd het thema van het verzamelen van schaamtevolle ervaringen

binnen een maatschappij aanstak. Het tweede nummer was een medley van zogenaamde "schaamplaten", oftewel guilty pleasures, met stukjes nummers van Hanson, Britney Spears en André Hazes. Dit luchtige moment pogde voor een gezamenlijk gevoel van acceptatie en relativering van schaamte te zorgen, waarbij de aanwezigen gezamenlijk hun plezier in deze 'verboden' muziek konden omarmen.

Verder waren er twee interessante praatjes die dieper ingingen op de thematiek van schaamte. Gerrya belichtte de maatschappelijke en filosofische kant van schaamte. Zij ging in op de functie van schaamte in de samenleving en bracht de ideeën van verschillende sociale theoretici naar voren. Zo legde ze uit hoe schaamte kan fungeren als een machtsmiddel, zoals Michel Foucault beschreef, en hoe het kan bijdragen aan het instandhouden van sociale klassen, zoals Pierre Bourdieu betoogde.

In het tweede praatje besprak Ivo het concept van de 'innerlijke criticus' aan de hand van het boek *Onvolmaakt tevreden* van psychoanalyticus Frans Schalkwijk. Ivo beschreef hoe de innerlijke criticus ons zelfbeeld en onze acties voortdurend beoordeeld, vaak gevoed door emoties zoals schaamte en schuld. Deze negatieve stem kan op milde wijze nuttig zijn, door ons te helpen ons gedrag te toetsen, maar wanneer deze te hard oordeelt, kan de schaamte de zelfwaardering en identiteit aantasten. Als tip werd onder andere meegegeven: wees mild naar jezelf. Bijvoorbeeld door schaamte niet met 'typisch ik' te verbinden en door schaamte te delen met anderen. Beide sprekers haalden Brené Brown aan en haar pleidooi om kwetsbaarheid te omarmen als tegengif voor schaamte.

De sfeer gedurende de bijeenkomst was gemoedelijk en open, waardoor het voor iedereen mogelijk was om zijn gedachten en gevoelens te delen zonder angst voor oordeel. De afsluitende momenten waren net zo waardevol als de rest van de bijeenkomst. Er werd genoten van taart, koffie en een goed gesprek, waarbij deelnemers met elkaar in gesprek gingen over wat hen had geraakt en hoe ze de inzichten van de middag konden toepassen in hun eigen leven.

Al met al was het een middag die niet alleen uitnodigde tot zelfreflectie, maar ook tot het delen van kwetsbaarheid en het ontdekken van manieren om schaamte te hanteren in het dagelijks leven. Een inspirerende ervaring die de kracht van openheid en gemeenschappelijkheid benadrukte.

Met enige schaamte maar mildheid naar onszelf bekennen we dat, in verband met tijdnood, bovenstaand verslag tot stand gekomen is met behulp van kunstmatige intelligentie.

VOLGENDE ZINDAGEN

Ook in april, mei, oktober en november staan er weer Zindagen op het programma, in principe op de laatste zondag van de maand. Meer informatie volgt in de nieuwsbrief en op <https://zindag050.nl>

Aanvang: 11:00 uur. Inloop vanaf 10:30 uur.

Aanmelden is niet nodig.

Wat is Zindag?

Zindag is een zondagsbijeenkomst waarin we samen komen om het leven en ons menszijn te vieren, te erkennen dat niemand foutloos is en om elkaar te inspireren een beter mens te zijn. Iedere Zindag staat een thema centraal dat we op verschillende manieren belichten, bespreken en beleven; met voordrachten, muziek, beeldmateriaal en ruimte voor gesprek.

De Zindag is tevens de Groningse Sunday Assembly en vindt plaats op iedere laatste zondag van de maand.

De bijeenkomsten staan open voor iedereen, dus wees welkom en sluit aan!

We sluiten af met koffie/thee en taart. Voel je vrij om ook iets lekkers mee te nemen!

Contact

Je kunt ons mailen via info@zindag050.nl

Humanistische geestelijke begeleiding

Het leven vormgeven is niet altijd eenvoudig. Humanistische geestelijke begeleiders helpen - met gesprekken, advies en ondersteuning - om evenwicht te vinden als het even moeilijk gaat.

Humanistisch geestelijk verzorgers werken bij defensie, justitie, in de zorg of zijn vrijgevestigd. Vrijgevestigde geestelijk verzorgers kunnen ook helpen vorm te geven aan een humanistische relativering.

Humanistische Uitvaartbegeleiding

Nabestaanden vinden het moeilijk een toespraak te schrijven of uit te spreken. Een humanistische uitvaartbegeleider helpt u daarbij. Mogelijkheden zijn een gesprek-bij-leven en een gesprek met nabestaanden.

Een humanistische uitvaartbegeleider heeft een speciale opleiding gevolgd en biedt hulp op basis van kennis en ervaring. De begeleider is humanist en heeft oog voor de waardigheid en eigenheid van elk mens en begrip voor de kronkelwegen van het leven.

Er is een speciale website waar u alle informatie vindt:

www.humanistischeuitvaart.nl

0517 417799 HUB Fryslân

0900 33302020 HUB Drenthe

Humanistisch Verbond Sprekers bij uitvaarten

<https://humanistischeuitvaart.nl/sprekers/régio-drenthe-overijssel-en-flevoland/>

Zie ook de [website van de coöperatie voor mensen met een levensvraag](#)

Op humanistischeuitvaart.nl vindt u alle informatie.

Voor Drenthe kunt u bellen met 0900-3302020

en voor Groningen met 0900-9005030.

Een executeur testamentair van het Steunfonds Humanisme?

Wat moet er gebeuren als ik er niet meer ben?

Het is misschien niet plezierig, maar wel goed om er eens bij stil te staan. Want wie regelt uw uitvaart? Wie zorgt ervoor dat de wensen uit uw testament worden uitgevoerd en handelt allerlei praktische zaken af?

Als er in uw omgeving niet direct iemand is om dit voor u te regelen, kunt u het Steunfonds Humanisme als executeur inschakelen. De medewerkers regelen uw zaken met respect, zorg en oog voor detail.

Leden bezoeken leden Fryslân

Contact te leggen voor iemand met verzoek of aanbod te ontmoeten, wonend in:

Postcode gebied 8441-9091

Jac.Konig@kpnmail.nl of [0653172732](tel:0653172732)

Postcode gebieden 8391 - 8434 en 9109 –

9296 sakevanderkloet@gmail.com of

[0650634629](tel:0650634629) [Palavergroep opstarten:](#)

secretariaat@hvfryslan.nl

Stichting Abraham Vellinga

Piet Postma secr. Dubbelstraat 1-4

8561 BC Balk piet@pjpostma.nl

0514 581879

Bijlenga Stichting

Marjoleine Beers secretariaat@hvfryslan.nl

REGIO NOORD

Humanistische contacten

voor een landelijk overzicht van humanistische organisaties: zie www.human.nl

Humanistisch Vormingsonderwijs HVO

HVO Primair- Org. voor docenten HVO en Levensbeschouwing in het openbaar basisonderwijs. **Eltjo Dijk** regiobegeleider Fryslân e.dijk@hvo.nl www.hvoprimair.nl
Mathilde Nomden regiobegeleider Groningen/Drenthe m.nomden@hvo.nl

Filosofiewerkgroep Fryslân

Ron Muijzer, Raard, 06 337 81 823
ronmuijzer@yahoo.com

Humanistisch geestelijk raadslieden

Carla Bellers, carla.bellers@mcl.nl
MCL Leeuwarden

Myriam van der Vorst, 0513 685 739
Tjongerschans Ziekenhuis Heerenveen

Marcelle Mulder, 06 308 12 853
Zorgorg. Patyna, Sneek
marcelle.mulder@patyna.nl

Agaath Heijboer, 050 3613884 of 3612030
a.a.heijboer@umcg.nl UMCGroningen

Reinder Bouwhuis, werkdagen maandag, dinsdag, woensdag (op de oneven weken)
06-82305926 reinder.bouwhuis@nncz.nl

Else van der Hoek Martini Ziekenhuis GR
050 524 5112

Sichtpunt.frl geestelijke verzorging voor mensen in de thuissituatie

gvthuis.nl Groningen en Drenthe

geestelijke verzorging voor mensen in de thuissituatie.

Luisterend oor HV Drenthe

Ton Koster,

Jan van Koert 06 534 071 81

Anne Prins . 06 170 511 33:

Humanistische GV bij Justitie

Dr. S van Mesdagkliniek, Groningen

Jeannette van der Meijde, 050 5221221

Reinder Bouwhuis, PI Veenhuizen,

r.bouwhuis@dji.minjus.nl

06 5273 8062

locatie Esserheem 08807 37123

locatie Norgerhaven 08807 36885/36882

Maud van Hattum, PI Marwei, Leeuwarden

088 0742 633

GGZ Friesland, locatie Franeker

Wietske Cuperus, geestelijk verzorger

aanwezig: di, do, vrij 06 83 263 099

wietske.cuperus@ggzfriesland.nl

Vrij gevestigde Humanistische Raadslieden

Mirabelle A. Schaub-de Jong

050-5252253 / 0620732179

Eva Boer 06 54 74 31 38

info@ditisdespirit.nl

Humanistische GV bij Defensie

Johan Willem Frisokazerne, Assen

Wiebe Arts, 06-12967358

Noord HUMANITAS

Humanitas Eemsdelta

eemsdelta@humanitas.nl
06-47085208

Humanitas Groningen

Akerkhof zz 22, 9711 JB Groningen
mip.groningen@humanitas.nl

Humanitas Het Hogeland

afdeling.hoogeland@humanitas.nl
06-51325810

Humanitas Kanaalstreek & Westerwolde

kanaalstreek-westerwolde@humanitas.nl
06-30544218

Humanitas Midden-Groningen

midden-groningen@humanitas.nl
0598-383048

Humanitas Oldambt

oldambt@humanitas.nl
06-83185347

Humanitas Veendam & Pekela

veendam@humanitas.nl
06-13874104

Humanitas Westerkwartier

westerkwartier@humanitas.nl
06-26569680

Humanitas De Friese Meren

defriesemeren@humanitas.nl
06-24173306

Humanitas De Stellingwerven

destellingwerven@humanitas.nl

Humanitas Heerenveen

heerenveen@humanitas.nl
06-12702911

Humanitas Leeuwarden

leeuwarden@humanitas.nl
058-2666608

Humanitas Noordoost Friesland

no.friesland@humanitas.nl
06-57645319

Humanitas Noordwest-Friesland

nw-friesland@humanitas.nl
06-10595106

Humanitas Smallingerland – Opsterland

smallingerland-opsterland@humanitas.nl
06-15437098

Humanitas Zuidwest Friesland

zw-friesland@humanitas.nl

Humanitas Aa en Hunze

aaenhunze@humanitas.nl
06-18433136

Humanitas Assen

assen@humanitas.nl
0592 311 121

Humanitas Coevorden

coevorden@humanitas.nl

Humanitas Emmen & Borger Odoorn

emmen@humanitas.nl
0591-514205

Humanitas Midden-Drenthe

Midden-drenthe@humanitas.nl
06-29374355

Humanitas Noordenveld

noordenveld@humanitas.nl
06-51392987

Humanitas Tynaarlo

tynaarlo@humanitas.nl
06-55816771

Humanitas Zuid-Drenthe

zuid-drenthe@humanitas.nl
0528-277992

Humanitas Zuidwest Drenthe

zuidwest-drenthe@humanitas.nl

BESTUREN

Afdelings

FRYSLÂN

Jan Wijbenga, voorzitter@hvfryslan.nl
Marjoleine Beers, secretaris en ledenadministratie
secretariaat@hvfryslan.nl, 06 5311 2732
Bart van't Veer, penningmeester@hvfryslan.nl
Lieuwe Koldijk, vrijwilligersbeleid, coördinator activiteiten
Tineke Mollema, communicatie@hvfryslan.nl

DRENTHÉ

Melanie Willekens-Taal, voorzitter,
06-55 10 83 76, melanie.taal@gmail.com
Marlon Busstra, communicatie, secretaris
drenthe@regio.humanistischverbond.nl 06 1320 0785
stimulans@planet.nl
Henk van der Zijden, vice-voorzitter/penningmeester
0592 20 33 12 / 06 23 60 91 01
drenthe@regio.humanistischverbond.nl
Ralph du Long, algemeen bestuurslid,
06-52 31 40 91, r.dulong@icloud.com

GRONINGEN en Ommelanden

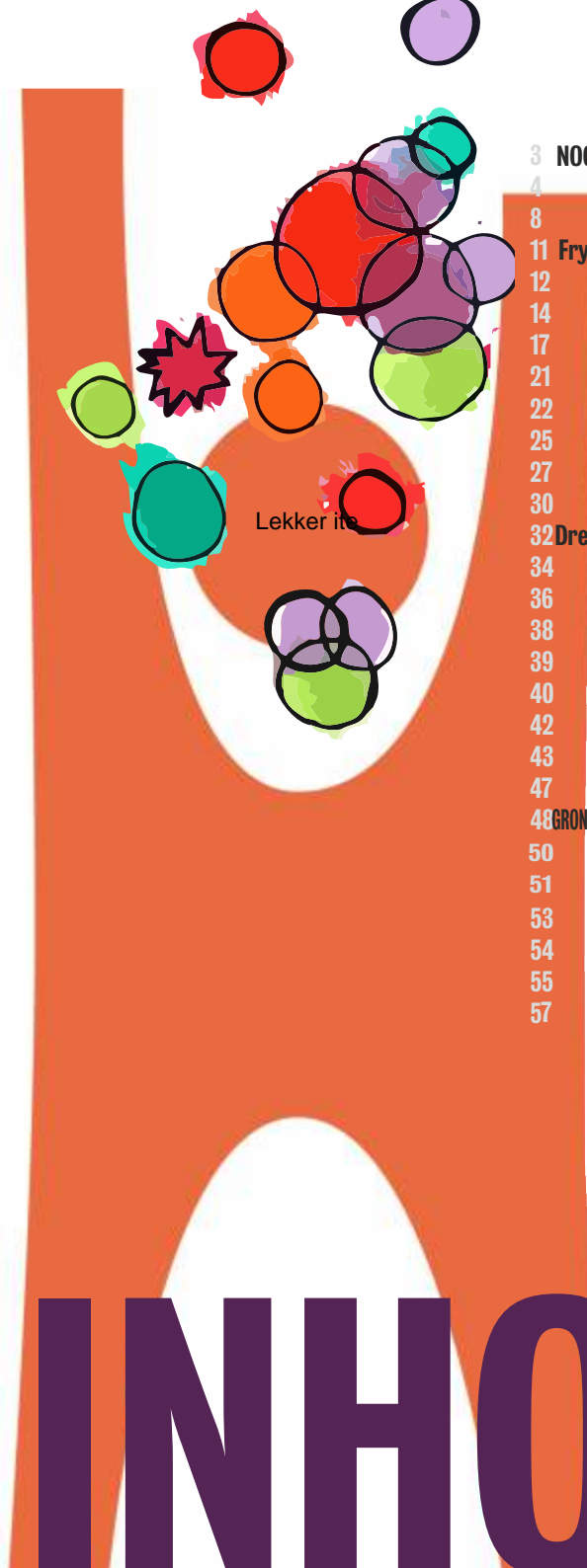
Marijke van de Hel, voorzitter
marijkevandehel@gmail.com
Ieke Verveld, secretaris
secre.hvgron@gmail.com 06 10264135
Willem Waard, penningmeester
penningm.hvgron@gmail.com
Welmer Boiten welmerboiten@gmail.com
Didi de Jong, lid, jongdidide@gmail.com

JONGE HUMANISTEN

Gerrya Tonkes, Rob Schilder, Cheryl Arends
info@jongehumanistengroningen.nl

HUMANISTISCH CAFÉ

Ivo Hengst, Welmer Boiten, Paul Burrie
info@humanistischcafegroningen.nl

3	NOORD	Agenda
4		Humanifest
8		Cursussen NOORD
11	Fryslân	ALV Fryslân
12		Filosofiecafé
14		Lekker ite
17		Leden bezoeken leden
21		Wandelen in Heerenveen
22		Súdwest Fryslân Sneek
25		Opinie
27		Filosofie ve BP
30		Veilig
32	Drenthe	Verslaafd aan <u>welvaart</u>
34		Seizoensviering
36		De <u>trouwt van gebrekkig strafrecht</u>
38		Bericht uit <u>Novororontsovka</u>
39		Sfeergesprek
40		Theater: <u>De bezoeker</u>
42		Actieve leden
43		Activiteitencommissie
47		Hoogeveen
48	GRONINGEN	Huis van <u>Humanisme</u>
50		Eten met <u>gespreksstof</u>
51		Humanistisch <u>Café Groningen</u>
53		Nieuws van de <u>Bieb</u>
54		Wandelen
55		Jonge <u>Humanisten</u>
57		Zindag

INHOUD